

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA STAVEBNÍ

FACULTY OF CIVIL ENGINEERING

ÚSTAV STAVEBNÍ EKONOMIKY A ŘÍZENÍ

INSTITUTE OF STRUCTURAL ECONOMICS AND MANAGEMENT

VERTIKÁLNÍ ANALÝZA NÁKLADŮ VE VYBRANÉ STAVEBNÍ SPOLEČNOSTI

VERTICAL ANALYSIS OF COSTS IN A SELECTED CONSTRUCTION COMPANY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Světlana Kopecká

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. Eva Vítková, Ph.D.

BRNO 2023

Zadání bakalářské práce

Ústav: Ústav stavební ekonomiky a řízení
Studentka: **Světlana Kopecká**
Vedoucí práce: **Ing. Eva Vítková, Ph.D.**
Akademický rok: 2022/23
Studijní program: B3607 Stavební inženýrství
Studijní obor: Management stavebnictví

Děkan Fakulty Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně určuje následující téma bakalářské práce:

Vertikální analýza nákladů ve vybrané stavební společnosti

Stručná charakteristika problematiky úkolu:

1. Vývoj stavebnictví
2. Charakteristika stavebních podniků
3. Definování vertikální analýzy
4. Identifikace vstupních hodnot
5. Případová studie

Cíle a výstupy bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce je stanovit pomocí vertikální analýzy jakožto metody finanční analýzy zastoupení nákladů ve vybraném stavebním podniku v čase. Poté tyto hodnoty porovnat s celorepublikovým průměrem ve stavebnictví, příp. s jiným konkurenčním subjektem.

Seznam doporučené literatury a podklady:

- Růčková, P.; Finanční analýza - metody, ukazatele, využití v praxi, Grada, 2021, ISBN 978-80-271-3124-2.
- Nývtlová, R.; Základy finančního řízení podniku, Grada, 2018, ISBN 978-80-271-0194-8.
- Čížinská, R.; Základy finančního řízení podniku, Grada, 2018, ISBN 978-80-271-0194-8.
- Novotný, P.; Účetnictví pro úplné začátečníky, Grada, 2022, ISBN 978-80-271-3597-4.

Termín odevzdání bakalářské práce je stanoven časovým plánem akademického roku.

V Brně, dne 26. 9. 2022

L. S.

---

prof. Ing. Jana Korytářová, Ph.D.
vedoucí ústavu

Ing. Eva Vítková, Ph.D.
vedoucí práce

---

prof. Ing. Rostislav Drochytka, CSc., MBA, dr. h. c.
děkan

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá vertikální analýzou nákladů společnosti ZIPP Brno s.r.o. v letech 2017 až 2021 a získané hodnoty porovnává s celorepublikovým průměrem ve stavebnictví. Práce je rozdělena na dvě části. První část teoreticky charakterizuje stavebnictví, stavební podnik a účetní výkazy, popisuje finanční analýzu včetně vertikální analýzy a definuje a člení náklady. Druhá část představuje hodnocenou společnost ZIPP Brno s.r.o., předmět jejího podnikání a zpracovává vertikální analýzu jednotlivých nákladových položek, které následně porovnává s celorepublikovým průměrem ve stavebnictví.

KLÍČOVÁ SLOVA

Finanční analýza, vertikální analýza, náklady, účetní výkazy, stavební podnik, stavebnictví.

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with a vertical analysis of the costs of ZIPP Brno s.r.o. in the years 2017 to 2021 and compares the obtained values with the national average in the construction industry. The thesis is divided into two parts. The first part theoretically characterizes the construction industry, construction company and financial statements, describes the financial analysis including vertical analysis and defines and breaks down the costs. The second part introduces the evaluated company ZIPP Brno s.r.o., the subject of its business and prepares a vertical analysis of individual cost items, which are then compared with the national average in the construction industry.

KEYWORDS

Financial analysis, vertical analysis, costs, financial statements, construction company, construction industry.

BIBLIOGRAFICKÁ CITACE

KOPECKÁ, Světlana. *Vertikální analýza nákladů ve vybrané stavební společnosti*. Brno, 2023. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Ústav stavební ekonomiky a řízení. Vedoucí Ing. Eva Vítková, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ O PŮVODNOSTI ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem *Vertikální analýza nákladů ve vybrané stavební společnosti* zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje.

V Brně dne 25. 5. 2023

Světlana Kopecká
autor

Poděkování

Děkuji vedoucí práce paní Ing. Evě Vítkové, Ph.D., za odborné vedení, ochotu a pomoc při zpracování mé bakalářské práce.

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Charakteristika stavebnictví.....	11
2.1	Stavební práce „S“.....	11
2.2	Index stavební produkce.....	12
2.3	Zaměstnanost ve stavebnictví.....	13
3	Stavební podnik.....	15
3.1	Charakteristika stavebního podniku.....	15
3.2	Právní formy stavebního podniku.....	16
4	Definování účetních výkazů.....	17
4.1	Rozvaha.....	17
4.1.1	Aktiva.....	18
4.1.2	Pasiva.....	19
4.2	Výkaz zisku a ztráty.....	20
5	Finanční analýza.....	23
5.1	Analýza absolutních ukazatelů.....	24
5.2	Analýza poměrových ukazatelů.....	24
5.3	Metody mezipodnikového srovnání.....	25
6	Náklady.....	26
6.1	Druhové členění nákladů.....	26
6.2	Účelové členění nákladů.....	26
6.2.1	Náklady technologické a náklady na obsluhu a řízení.....	27
6.2.2	Náklady jednicové a režijní.....	27
6.3	Kalkulační členění nákladů.....	28
6.4	Členění nákladů podle závislosti na objemu výkonů.....	28
7	Případová studie.....	31
7.1	Společnost ZIPP Brno s.r.o.	31
7.2	Přehled nákladů společnosti.....	33
7.3	Vertikální analýza celkových nákladů společnosti.....	35
7.4	Vertikální analýza provozních nákladů společnosti.....	36
7.4.1	Analýza výkonové spotřeby.....	37
7.4.2	Analýza osobních nákladů.....	40

7.5	Porovnání nákladů společnosti ZIPP Brno s.r.o. s celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v letech 2017 až 2019.....	42
8	Závěr	46
9	Seznam použitých zdrojů	48
10	Seznam zkratk	50
11	Seznam tabulek	51
12	Seznam grafů.....	52
13	Seznam obrázků	54
14	Seznam příloh.....	55

1 Úvod

Předmětem této bakalářské práce je vertikální analýza nákladů ve vybrané stavební společnosti. Cílem práce je stanovit pomocí vertikální analýzy zastoupení nákladů ve vybraném stavebním podniku v čase a hodnoty porovnat s celorepublikovým průměrem ve stavebnictví. Analýza nákladů byla provedena pro podnik ZIPP Brno s.r.o. Analyzovaným obdobím jsou roky 2017 až 2021.

Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části je charakterizováno stavebnictví jako jedno z odvětví národního hospodářství a jeho vývoj v posledních letech. Dále jsou zde popsány typické znaky stavebního podniku, především ty, které stavební podniky odlišují od podniků ostatních, a převládající právní formy stavebních podniků. Ke zpracování finanční analýzy jsou zapotřebí vstupní data, která lze získat především z účetních výkazů, rozvahy a výkazu zisku a ztráty, které jsou v práci rovněž podrobněji rozebrány. Vzhledem k tomu, že předmětem bakalářské práce je vertikální analýza nákladů, nechybí v teoretické části ani podrobnější definice finanční analýzy včetně používaných metod a definování a členění nákladů.

V praktické části je představena hodnocená společnost ZIPP Brno s.r.o., která se zabývá projektováním a statikou železobetonových konstrukcí, dodávkou staveb na klíč, poskytováním dopravních služeb, pronajímáním jeřábů a montážních plošin a v menším rozsahu i zámečnickou a opravárenskou činností. V rámci zpracovávání vertikální analýzy společnosti jsou poměřovány jednotlivé nákladové položky z výkazu zisku a ztráty k celkovým nákladům, k provozním nákladům a v neposlední řadě k tržbám. Následně jsou zjištěné hodnoty porovnány s celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v letech 2017 až 2019.

2 Charakteristika stavebnictví

Dle CZ-NACE zahrnuje **stavebnictví** v sekci F specializované i nesespecializované stavební činnosti. „Patří sem práce na novostavbách, opravy, provádění nástaveb a přestaveb budov i inženýrských děl, výstavba prefabrikovaných objektů na staveništi a staveb dočasného charakteru. Jedná se o výstavbu kompletních bytových, kancelářských a obchodních budov, ostatních veřejných budov, zemědělských budov, sportovních hal a tělocvičen atd. na straně jedné a dálnic, silnic, mostů, tunelů, železničních tratí, vzletových a přistávacích drah, přístavů a jiných vodních staveb, zavlažovacích kanálů, kanalizací, průmyslových objektů, potrubí a elektrických vedení, otevřených sportovních stadionů a hřišť atd. na straně druhé.“ [1, on line 12. 5. 2023]

Tako sekce zahrnuje:

- oddíl 41 - Výstavba budov,
- oddíl 42 – Inženýrské stavitelství,
- oddíl 43 – Specializované stavební činnosti.

Výstavba budov zahrnuje výstavby, nástavby, přestavby a opravy budov všeho druhu, např. bytové, obchodní, kancelářské, zemědělské, sportovní a ostatní veřejné budovy. Do **inženýrské stavitelství** patří výstavby, nástavby, přestavby a opravy inženýrských děl, např. dálnice, silnice, mosty, tunely, přístavy, kanalizace a elektrické vedení. Do **specializovaných stavebních činností** se řadí řemeslné činnost, tzn. provádění dílčích prací na budovách a inženýrských dílech nebo provádění příslušných přípravných prací. Může se jednat např. o základové, zednické, lešenářské nebo pokrývačské práce. [1]

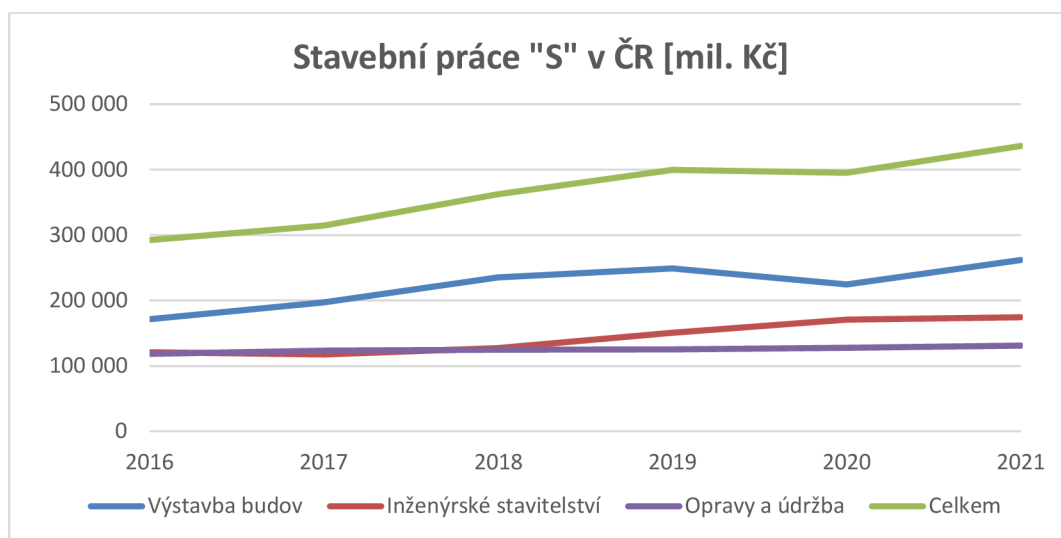
2.1 Stavební práce „S“

Pro určení množství provedených prací ve stavebnictví v konkrétním období a v určité hodnotě vyjádřené v Kč se používá ukazatel stavební práce „S“.

„Stavební práce „S“ (podle dodavatelských smluv) celkem vyjadřují celkovou hodnotu vlastních výkonů ze stavební činnosti vykazující jednotky (včetně zabudovaných materiálů) provedenou na základě smlouvy o dodávce pro konečného uživatele (stavebníka) včetně hodnoty eventuálních poddodávek stavebních prací přijatých od jiných dodavatelských organizací pro splnění dané smlouvy o dodávce pro konečného uživatele. (Nepatří sem poddodávky stavebních prací vykazující jednotky pro jiné dodavatele ani dodávky stavebních prací realizované mezi závodovými jednotkami vykazující jednotky). Objem skutečně provedených prací se uvádí ve fakturovaných hodnotách (hodnota výkonů, která byla provedena, ale ještě nezúčtována, se stanoví odhadem) bez daně z přidané hodnoty.“ [2, on line 13. 5. 2023]

Objem stavebních prací „S“ v ČR v letech 2016 až 2021 (pozdější data zatím nebyla k dispozici) znázorňuje následující graf 2.1.1, na kterém je patrný výrazný nárůst hodnoty fakturovaných stavebních prací, a to nejen v sekci výstavby budov, ale i v sekci

inženýrského stavitelství, což samozřejmě zvyšuje i celkovou hodnotu provedených prací. Zajímavostí je, že hodnota provedených oprav a údržeb zůstává konstantní.

Graf 2.1.1 Stavební práce „S“ v letech [zdroj 3, zpracování vlastní]

2.2 Index stavební produkce

Stavební práce „S“ ukazují skutečně fakturované hodnoty stavebních prací. Do hodnoty těchto prací se však promítá i průběžné zvyšování cenové hladiny – inflace. K odstranění vlivu inflace se používá index stavební produkce.

„Index stavební produkce (ISP) je základní ukazatel konjunkturální statistiky stavebnictví. Při jeho výpočtu se vychází z vývoje stavebních prací ZSV přeceněných do stálých cen. Index je primárně počítán jako měsíční bazický index, v současné době k průměrnému měsíci roku 2015. Od bazických indexů jsou dále odvozeny indexy meziroční a případné kumulace v čase (čtvrtletní, pololetní, roční kumulace). Je publikován za celou populaci podniků s převažující stavební činností.“ [2, on line 13. 5. 2023]

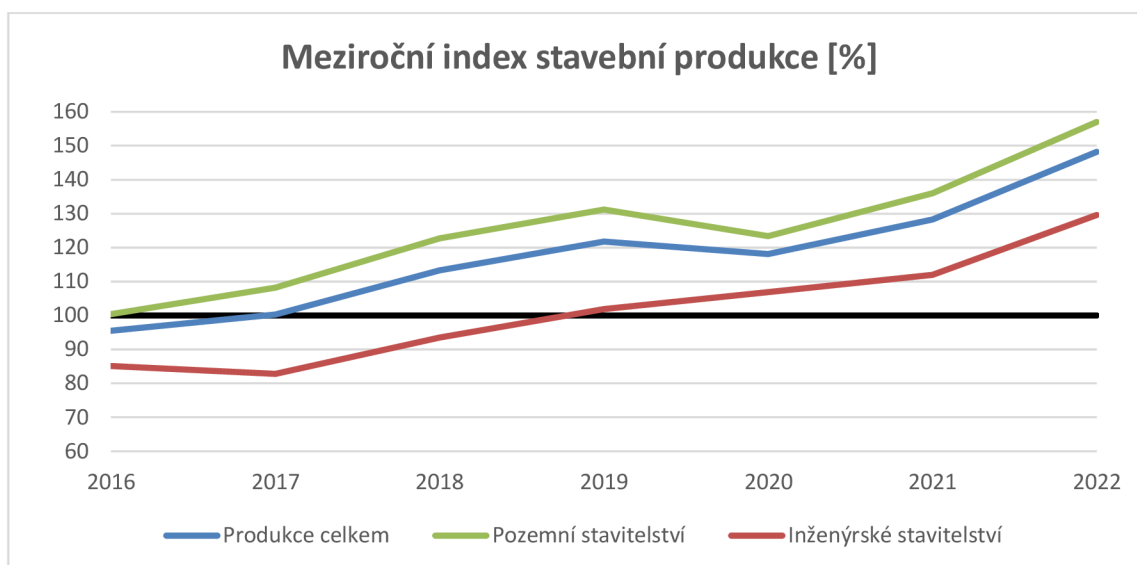
V následující tabulce jsou znázorněny indexy stavební produkce v ČR v letech 2016 až 2022 uvedené v procentech.

Tabulka 2.2.1 Index stavební produkce v % (průměr roku 2015 = 100 %) [zdroj 4, zpracování vlastní]

	2016 [%]	2017 [%]	2018 [%]	2019 [%]	2020 [%]	2021 [%]	2022 [%]
Produkce celkem	95,50	100,30	113,30	121,80	118,10	128,30	148,20
Pozemní stavitelství	100,40	108,20	122,70	131,20	123,40	136,00	157,00
Inženýrské stavitelství	85,10	82,80	93,50	101,90	106,90	112,00	129,60

Z tabulky indexů stavební produkce vychází následující graf, ze kterého je patrné, že rostou nejen ceny stavebních prací „S“ (viz. graf 2.1.1), ale od roku 2017 i celkové

množství stavební produkce. Z grafu lze rovněž vyčíst, že k růstu množství inženýrských staveb dochází až od roku 2019.

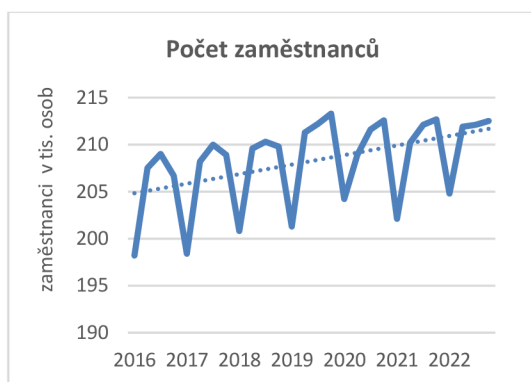

Graf 2.2.1 Meziroční index stavební produkce [zdroj 4, zpracování vlastní]

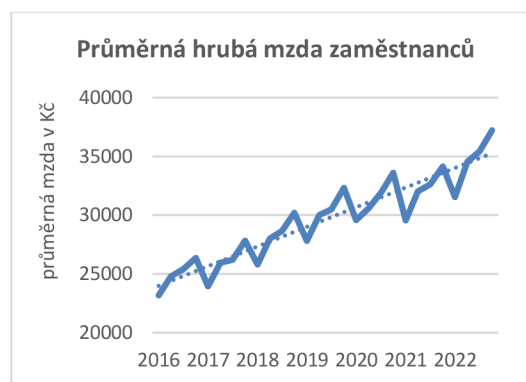
2.3 Zaměstnanost ve stavebnictví

Při hodnocení oblasti zaměstnanosti je vycházeno z dat z let 2016 až 2022 (data z roku 2023 nejsou v práci zohledněna, nepodařilo se je dohledat).

Ke 4. čtvrtletí 2022 pracovalo ve stavebnictví 212,5 tisíce zaměstnanců s průměrnou hrubou mzdou 37 223 Kč. V následujících grafech lze sledovat, jak se vyvíjel počet zaměstnanců a jejich průměrná hrubá mzda v posledních sedmi letech.

Graf 2.3.1 Počet zaměstnanců ve stavebnictví [zdroj 5, zpracování vlastní]

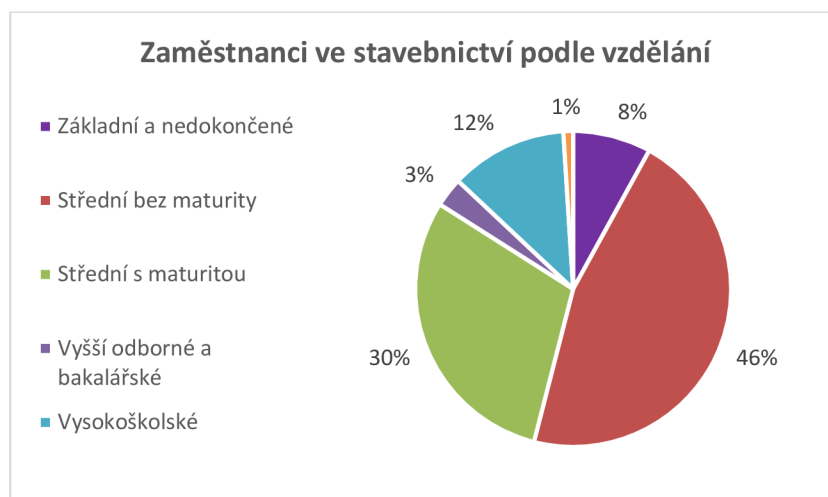
Graf 2.3.2 Průměrná hrubá mzda zaměstnanců ve stavebnictví [zdroj 5, zpracování vlastní]

Z grafu 2.3.1 je patrný nárůst počtu zaměstnanců ve stavebnictví, což plně koresponduje s nárůstem celkové stavební produkce (viz. graf 2.2.1).

Zároveň výrazně rostou i hrubé mzdy zaměstnanců ve stavebnictví (viz. graf 2.3.2). To však není nic neočekávaného, neboť v posledních letech pravidelně narůstá i průměrná

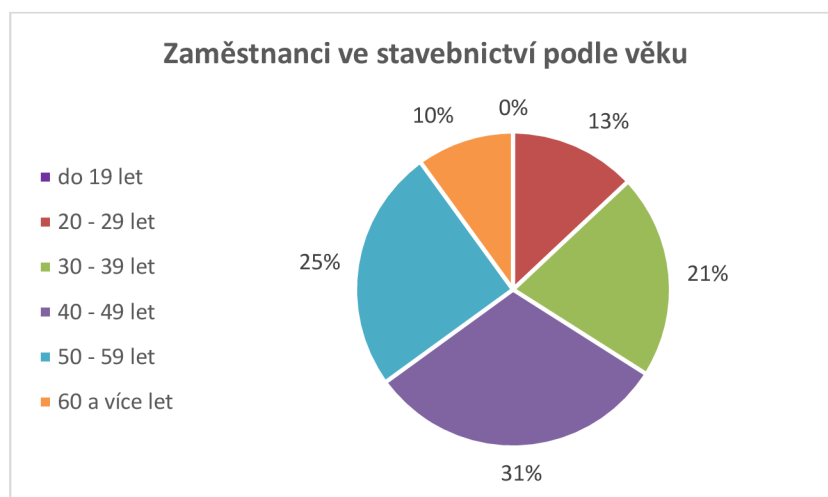
hrubá mzda. Důležité je však podotknout, že průměrná hrubá mzda zaměstnanců v národním hospodářství ve 4. čtvrtletí 2022 činila 43 412 Kč, z čehož vyplývá, že průměrná hrubá mzda zaměstnanců ve stavebnictví je stále nižší.

Zajímavý je rovněž pohled na zaměstnance ve stavebnictví z hlediska dosaženého vzdělání a věku. Následující grafy vycházejí z dat z roku 2021.

Graf 2.3.3 Zaměstnanci ve stavebnictví podle vzdělání [zdroj 6, zpracování vlastní]

Z grafu 2.3.3 je zřejmé, že více jak polovinu (54 %) zaměstnanců tvoří zaměstnanci se základním a nedokončeným vzděláním a zaměstnanci se středním vzděláním bez maturity. To by mohlo dávat odpověď na otázku, proč nedosahují mzdy ve stavebnictví průměrné hrubé mzdy v národním hospodářství, neboť v národním hospodářství představují tito zaměstnanci pouze cca 37 %. [7]

Graf 2.3.4 Zaměstnanci ve stavebnictví podle věku [zdroj 6, zpracování vlastní]

Věk zaměstnanců ve stavebnictví přibližně odpovídá věkovému rozložení zaměstnanců v celém národním hospodářství. [7]

3 Stavební podnik

3.1 Charakteristika stavebního podniku

Stavebním podnikem je podnik, který jako právnická osoba v roli zhotovitele a dodavatele vystupuje na stavebním trhu a jeho hlavní činností je provádění stavebních prací. Tyto práce může podnik vykonávat buď prostřednictvím vlastních pracovníků nebo formou subdodávek od jiných stavebních organizací. Poměr těchto prací závisí na charakteru zakázky a schopnosti stavebního podniku tuto zakázku zajistit. Objem subdodávek stavebních prací může být vzhledem k celkovému objemu výroby výrazný.

Stavební podnik má jisté charakteristické rysy, které jej odlišují od podniků v jiných odvětvích národního hospodářství, a to:

- časově sladěný výrobní postup,
- materiálová intenzivnost,
- investiční náročnost.

Časově sladěný výrobní postup spočívá v tom, že pro každou zakázku je předem stanoven harmonogram prací. Obsahuje pracovní postupy a časové rozvržení prací, včetně nákladů souvisejících se zahájením činnosti na dané zakázce.

Stavební podnik je většinou **materiálově intenzivní**, neboť materiál a suroviny tvoří velkou část jeho nákladů. U pozemního stavitelství může dosahovat i 60 % z celkových nákladů. Výjimkou jsou podniky specializované pouze na zemní práce, které jsou vykonávány lidskou silou či pomocí strojů a zařízení. Tyto podniky naopak téměř žádný materiál nespotebouvají.

Investiční náročnost spočívá především ve zvýšených nákladech na pořízení pracovních strojů a zařízení. To se týká zejména inženýrského stavitelství. Pro tyto stroje a zařízení je žádoucí jejich intenzivní využití, nejlépe v rámci větších zakázek.

Z charakteru výroby a hotového produktu stavebního podniku vyplývají tato specifika:

- znaky zakázkové výroby,
- hotová produkce je stacionární a výroba se přemísťuje,
- náročnější organizace výrobního procesu,
- delší výrobní cyklus a s tím spojené nároky na provozní kapitál,
- nižší využití výrobních kapacit.

Produktem činnosti stavebního podniku jsou nejen **ucelené stavební objekty nové výstavby** (objekty v pozemním stavitelství, vodním stavitelství, inženýrské stavby atd.), ale i **dodávky stavebních prací** na nové výstavbě, modernizaci, rekonstrukci, opravách a údržbě. [8]

3.2 Právní formy stavebního podniku

Právní forma stavebního podniku se řídí Zákonem o obchodních korporacích. U menších stavebních podniků převládá právní forma společnost s ručením omezeným (spol. s r.o., s.r.o.), u velkých podniků akciová společnost (akc. spol., a.s.).

Společnost s ručením omezeným se zakládá společenskou smlouvou či zakladatelskou listinou (v případě že společnost zakládá jeden společník) a vzniká zápisem do obchodního rejstříku. Minimální výše vkladu činí 1 Kč, pokud společenská smlouva neurčí jinak. Společnost za závazky ručí celým svým majetkem, společníci pouze do výše svých nesplacených vkladů.

Akciová společnost může být založená jedním či více zakladateli. K založení postačuje přijetí stanov, které musí být veřejnou listinou. Vzniká dnem zápisu do obchodního rejstříku. Její základní kapitál je rozdělen na určitý počet akcií a jeho výše musí činit alespoň 2 000 000 Kč nebo 80 000 EUR. Akciová společnost odpovídá za své závazky celým svým majetkem. Akcionáři za závazky společnosti neručí a nejsou povinni hradit její ztrátu.

Stavební podniky se mohou dále sdružovat a vytvářet **holdingy**. Jedná se o sdružení dvou a více společností, z nichž jedna ostatní společnosti řídí. Někdy se v této souvislosti hovoří také o mateřské společnosti a dceřiných společnostech. Toto sdružování umožňuje sdílení zdrojů mezi jednotlivými společnostmi. Může se jednat o sdílení znalostí, technologií, vybavení, personálu či finančních zdrojů. [8, 9, 10]

4 Definování účetních výkazů

Účetní výkazy jsou dokumenty zobrazující finanční situaci účetní jednotky. Rozlišují se dva druhy účetních výkazů, finanční a vnitropodnikové.

Finanční účetní výkazy poskytují informace o peněžních tocích, stavu a skladbě majetku, tvorbě a užití výsledku hospodaření a zdrojích krytí. Je upraveno jednotně pro všechny druhy účetních jednotek, sleduje hospodaření účetní jednotky jako celku. Tyto výkazy jsou veřejně dostupné, firma je povinna zveřejňovat je nejméně jedenkrát ročně. Údaje z nich čerpají především externí uživatelé, kteří se zajímají o finanční situaci, strukturu a objem výsledku hospodaření, efektivnost činnosti podniku aj. Může se jednat o potenciální či současné vlastníky nepodílející se na řízení firmy, věřitele firmy (například dodavatele, peněžní ústavy poskytující firmě úvěr či majitele dluhopisů vydaných podnikem), zaměstnance, daňové orgány, konkurenci, externí analytiku případně veřejnost.

Vnitropodnikové výkazy nemají právně závaznou formu a je na každé firmě, zda a jak je bude vést. Rovněž obsahují detailnější informace pro tvorbu finanční analýzy, neboť se sestavují pravidelně a po kratších časových intervalech. Tyto informace využívají pracovníci na různých stupních podnikatelského vedení pro řízení podnikatelských procesů. [11, 12]

4.1 Rozvaha

Základním účetním výkazem každého podniku je rozvaha. Zachycuje bilanční formou stav dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (aktiva) a zdrojů jeho financování (pasiva). Sestavuje se vždy k určitému datu a musí platit, že aktiva se rovnají pasivům. [11, 13]

Tabulka 4.1.1 Rozvaha [zdroj 13, zpracování vlastní]

ROZVAHA	
AKTIVA	PASIVA
Pohledávky za upsaný základní kapitál	Vlastní kapitál
Dlouhodobý majetek	Základní kapitál
Dlouhodobý nehmotný majetek	Ážio a kapitálové fondy
Dlouhodobý hmotný majetek	Fondy ze zisku
Dlouhodobý finanční majetek	Výsledek hospodaření minulých let
Oběžná aktiva	Výsledek hospodaření běžného účetního období
Zásoby	Rozhodnuto o zálohách na výplatě podílu na zisku
Pohledávky	Cizí zdroje
<i>Dlouhodobé pohledávky</i>	Rezervy
<i>Krátkodobé pohledávky</i>	Závazky
Krátkodobý finanční majetek	<i>Dlouhodobé závazky</i>
Peněžní prostředky	<i>Krátkodobé závazky</i>
Časové rozlišení aktiv	Časové rozlišení pasiv

„Jde nám tedy o získání věrného obrazu ve třech základních oblastech – majetkové situaci podniku, zdrojích financování a finanční situaci podniku. První oblastí je majetková situace podniku, v jejímž rámci zjišťujeme, v jakých konkrétních druzích je majetek vázán a jak je oceněn, nakolik je opotřeben, jak rychle se obrací, optimálnost složení majetku atd. Druhou oblastí jsou zdroje financování, z nichž byl majetek pořízen, přičemž se primárně zajímáme o výši vlastních a cizích zdrojů financování a jejich strukturu. Poslední (i když ne co do významu) jsou informace o finanční situaci podniku, kde figurují informace, jakého zisku podnik dosáhl, jak jej rozdělil, či zprostředkovaná informace, zda je podnik schopen dostát svým závazkům.“ [11, str. 22]

4.1.1 Aktiva

Pojem aktiva představuje ekonomické zdroje, jimiž firma volně nakládá a očekává od nich budoucí ekonomický prospěch, který může být přímý (zvýšení peněžních prostředků) nebo nepřímý (vede ke zvýšení dalších složek aktiv směnitelných za peníze).

Aktiva se rozdělují převážně podle doby jejich používání a likvidity. V rozvaze se dělí na pohledávky za upsaný základní kapitál, dlouhodobý majetek, oběžný majetek a časové rozlišení aktiv.

Pohledávkami za upsaný základní kapitál se rozumí neuhrazené akcie či podíly společníků, akcionářů a členů družstva. Často se může jednat o nulovou položku.

Dlouhodobý majetek se dělí na nehmotný, hmotný a finanční. Podnik jej užívá déle než jeden rok a časem se opotřebovává. Dlouhodobý nehmotný majetek představuje goodwill, know-how, autorská a jiná ocenitelná práva, patenty, licence, software a výsledky výzkumné činnosti. Mezi dlouhodobý hmotný majetek se řadí hmotné movité věci jako jsou dopravní prostředky, zařízení a stroje, stavby, budovy a pozemky. Tato kategorie zahrnuje i vinice, sady a jiné pěstitelské celky, zvířata atd. Co se týče nehmotného a hmotného majetku při analýze firmy je podstatné jeho stáří, opotřebením majetku se přenáší do nákladů firmy nejčastěji formou odpisů. Položka dlouhodobý finanční majetek představuje akcie, dluhopisy, vkladové listy, půjčky jiným podnikatelům, termínované vklady apod. Do tohoto majetku patří i nemovitosti pořízené za účelem pronájmu, obchodu či alokace volných finančních prostředků. Důležité je si uvědomit, že tento majetek se neodepisuje. Je třeba brát ohled na to, zda se jedná o klíčovou investici nebo o uložení volných peněžních prostředků.

Oběžný majetek reprezentuje krátkodobá aktiva, tzn. finanční prostředky a věcné položky aktiv, u nichž se předpokládá, že se promění na finanční prostředky v době jednoho roku. Tyto položky jsou ve firmě v neustálém koloběhu. Oběžný majetek tvoří zejména zásoby, pohledávky, krátkodobý finanční majetek a peněžní prostředky. Zásoby jsou dvojího druhu, nakupované, např. zboží určeno k prodeji či naskladněný materiál určený k výrobě, a zásoby vlastní výroby, mezi které se řadí nedokončené výrobky, polotovary vlastní výroby, výrobky vlastní a některé druhy zvířat. Pohledávky se dělí podle času na krátkodobé a dlouhodobé. Může se jednat o pohledávky z obchodního

styku, za společníky a zaměstnanci a vůči jiným právnickým a fyzickým osobám. Krátkodobý finanční majetek zajišťuje rychlou likviditu firmy. Patří sem cenné papíry, se kterými se dá obchodovat na peněžním trhu např. státní úvěry, dluhopisy, obchodní směnky aj. Tato položka zahrnuje i vlastní akcie a dluhopisy. Peněžní prostředky představují hotové peníze v pokladně, peníze na bankovních účtech a ceniny.

Časové rozlišení aktiv zachycuje zůstatky účtů časového rozlišení nákladů příštích období (např. předem placené nájemné), příjmy příštích období (práce provedené a dosud nevyúčtované, aktivní kurzové rozdíly apod.) a komplexní náklady příštích období (např. náklady na záběh nové výroby). [11, 13, 14]

4.1.2 Pasiva

Pojem pasiva představuje zdroje, ze kterých jsou financována aktiva podniku. Jsou dělena na vlastní kapitál, cizí zdroje a časové rozlišení pasiv.

Vlastní kapitál je tvořen základním kapitálem, áziem a kapitálovými fondy, fondy ze zisku, výsledkem hospodaření minulých let, výsledkem hospodaření běžného účetního období a samostatnou položkou rozhodnuto o zálohové výplatě podílu na zisku. Základní kapitál je přehled peněžních i nepeněžních vkladů které byly společníky, členy nebo zakladateli vloženy do podniku. Jeho minimální výše je stanovena zákonem o obchodních korporacích a zapisuje se do obchodního rejstříku. Ážio a kapitálové fondy jsou externí zdroje, které podnik získal z vnějšku, ale stále se jedná o vlastní kapitál. Emisní ážio představuje rozdíl mezi emisním kurzem a jmenovitou nebo účetní hodnotou akcií. Kapitálové fondy jsou tvořeny z vkladů společníků nezvyšujících základní kapitál a oceňovacích rozdílů z přecenění majetku a závazků. Fondy ze zisku jsou vytvářeny povinně podle ZOK (rezervní fond případně nedělitelný fond – tvořeny ze zisku a slouží ke krytí ztrátového hospodaření) nebo dobrovolně podle pravidel, které si účetní jednotka stanovuje sama ve stanovách, zakladatelské smlouvě nebo listině apod. (např. sociální fond). Výsledek hospodaření představuje část zisku, která nebyla převedena do fondů ani rozdělena vlastníkům jako podíl na zisku a převádí se do dalšího období, čímž dochází ke zvýšení vlastního kapitálu. V případě ztráty dochází naopak k jeho snížení. Položka rozhodnuto o zálohové výplatě podílu na zisku zachycuje již vyplacené zálohy z výsledku hospodaření běžného účetního období.

Cizí zdroje jsou důležitou součástí finanční struktury podniku. Účetní jednotka si je opatřila za určitých podmínek od jiných subjektů. Patří k nim závazky účetní jednotky a rezervy. Závazky se z časového hlediska dělí na dlouhodobé (doba jejich splatnosti je delší než jeden rok) a krátkodobé (doba splatnosti do jednoho roku). K dlouhodobým závazkům patří především vydané dlouhodobé dluhopisy, závazky k úvěrovým institucím, závazky z obchodních vztahů včetně záloh, závazky ke společníkům obchodní korporace a dlouhodobé směnky k úhradě. Krátkodobé závazky představují především závazky vůči dodavatelům, krátkodobé zálohy od odběratelů, závazky vůči zaměstnancům, institucím sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění, k úvěrovým

institucím apod. Rezervy představují zdroje na krytí očekávaných výdajů, které bude muset podnik v budoucnu vydat (např. rezervy na opravy hmotného majetku, na garanční opravy, na restrukturalizaci podniku). Tvorba některých rezerv je upravena zákonem a může ovlivňovat i základ daně z příjmů.

Časové rozlišení pasiv zachycuje výdaje příští období (např. zpětně placené nájemné) a výnosy příštích období (např. předem přijaté nájemné). [11, 13, 14]

4.2 Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty je podrobný přehled o jednotlivých položkách výnosů a nákladů a o výsledku hospodaření. Výsledek hospodaření představuje rozdíl mezi celkovými výnosy a celkovými náklady (zisk nebo ztrátu). Tento účetní výkaz znázorňuje náklady a výnosy vždy za určitý časový interval, z pravidla za celé účetní období. Může být sestaven buď v druhovém nebo účelovém členění. Druhové členění zachycuje, jaké druhy nákladů byly vynaloženy (např. spotřeba materiálu, odpisy, mzdové náklady), účelové členění sleduje, na jaký účel byly vynaloženy (např. na výrobu, správu, odbyt). Účetní jednotka si může vybrat, které členění použije. V případě účelového členění však musí uvést v účetní závěrce i strukturu provozního výsledku hospodaření i v druhovém členění. Základní struktura je však pro oba způsoby shodná.

Celkový výsledek hospodaření je tvořen ze dvou základních částí. Jednou z nich je **provozní výsledek hospodaření**, který představuje rozdíl mezi provozními výnosy a provozními náklady. [13, 14] „*Provozní výnosy tvoří tržby za prodej výrobků a služeb, z prodeje zboží, z prodaného dlouhodobého majetku a materiálu, přijaté hmotné dary a jiné provozní výnosy, což jsou zejména přijaté smluvní pokuty a úroky z prodlení, náhrady za manka a škody, výnosy z odepsaných pohledávek. Provozní náklady jsou zejména: náklady vynaložené na prodané zboží, spotřeba materiálu a energie, nakupované služby (např. opravy a udržování, poradenské služby, placené nájemné), mzdové náklady, odpisy, ostatní provozní náklady, mezi které patří daně a poplatky (s výjimkou daně z příjmů), poskytnuté hmotné dary, placené smluvní pokuty a úroky z prodlení, manka a škody.*“ [14, str. 37] Druhou je **finanční výsledek hospodaření**, který představuje rozdíl mezi finančními výnosy a finančními náklady. „*Finanční výnosy představují zejména: výnosy z prodeje cenných papírů a podílů, přijaté úroky, přijaté peněžní dary, kurzové zisky, výnosy z dlouhodobého a krátkodobého finančního majetku. Finanční náklady jsou zejména: pořizovací cena prodaných cenných papírů a podílů, placené úroky, poskytnuté peněžní dary, kurzové ztráty, bankovní poplatky a manka a škody na finančním majetku.*“ [14, str. 37]

Sečtením provozního a finančního výsledku hospodaření je získán **výsledek hospodaření před zdaněním**. Po odečtení daně z příjmů zůstane **výsledek hospodaření po zdanění**. Následným odečtením převodu podílu na výsledku hospodaření společníkům lze získat **výsledek hospodaření za účetní období**.

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

(druhové členění)

v plném rozsahu

ke dni .....

(v celých tisících Kč)

Označení a	TEXT b	Řádek c	Skutečnost v účetním období	
			sledovaném 1	minulém 2
I.	Tržby za prodeje výrobků a služeb	01		
II.	Tržby za prodej zboží	02		
A.	Výkonová spotřeba (ř. 04 + 05 + 06)	03		
1.	Náklady vynaložené na prodané zboží	04		
2.	Spotřeba materiálu a energie	05		
3.	Služby	06		
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)	07		
C.	Aktivace (-)	08		
D.	Osobní náklady (ř. 10 + 11)	09		
1.	Mzdové náklady	10		
2.	Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady (ř. 12 + 13)	11		
2. 1	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	12		
2. 2	Ostatní náklady	13		
E.	Úpravy hodnot z provozní oblasti (ř. 15 + 18 + 19)	14		
1.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (ř. 16 + 17)	15		
1. 1	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku – trvalé	16		
1. 2	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku – dočasné	17		
2.	Úpravy hodnot zásob	18		
3.	Úpravy hodnot pohledávek	19		
III.	Ostatní provozní výnosy (ř. 25 až 29)	20		
III. 1	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	21		
2	Tržby z prodeje materiálu	22		
3	Jiné provozní výnosy	23		
F.	Ostatní provozní náklady (ř. 25 až 29)	24		
1.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	25		
2.	Prodaný materiál	26		
3.	Daně a poplatky	27		
4.	Rezervy v provozní oblasti a komplexní náklady příštích období	28		
5.	Jiné provozní náklady	29		
*	Provozní výsledek hospodaření (+/-) (ř. 01 + 02 - 03 - 07 - 08 - 09 - 14 + 20 - 24)	30		

Označení a	TEXT b	Řádek c	Skutečnost v účetním období	
			sledovaném 1	minulém 2
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku – podíly (ř. 32 + 33)	31		
IV. 1	Výnosy z podílů – ovládaná nebo ovládající osoba	32		
2	Ostatní výnosy z podílů	33		
G.	Náklady vynaložené na prodané podíly	34		
V.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku (ř. 36 + 37)	35		
V. 1	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku – ovládaná nebo ovládající osoba	36		
2	Ostatní výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	37		
H.	Náklady související s ostatním dlouhodobým finančním majetkem	38		
VI.	Výnosové úroky a podobné výnosy (ř. 40 + 41)	39		
VI. 1	Výnosové úroky a podobné výnosy – ovládaná nebo ovládající osoba	40		
2	Ostatní výnosové úroky a podobné výnosy	41		
I.	Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti	42		
J.	Nákladové úroky a podobné náklady	43		
1.	Nákladové úroky a podobné náklady – ovládaná nebo ovládající osoba	44		
2.	Ostatní nákladové úroky a podobné náklady	45		
VII.	Ostatní finanční výnosy	46		
K.	Ostatní finanční náklady	47		
*	Finanční výsledek hospodaření (+/-) (ř. 31 – 34 + 35 – 38 + 39 – 42 – 43 + 46 – 47)	48		
**	Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-) (ř. 30 + 48)	49		
L.	Daň z příjmů (ř. 51 + 52)	50		
1.	Daň z příjmů splatná	51		
2.	Daň z příjmů odložená (+/-)	52		
**	Výsledek hospodaření po zdanění (+/-) (ř. 49 – 50)	53		
M.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	54		
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-) (ř. 53 – 54)	55		
*	Čistý obrat za účetní období = I. + II. + III. + IV. + V. + VI. + VII.	56		

5 Finanční analýza

Finanční analýza hodnotí stav a finanční zdraví podniku a jeho vývoj na základě rozboru dat z účetních výkazů (rozvaha, výkaz zisku a ztráty, výkaz cash flow, výkaz o změnách vlastního kapitálu či výroční zpráva) uplynulých období. Analýza těchto dat se soustředí na míru výkonnosti, likviditu, finanční stabilitu, nákladovost, obratovost, produktivitu atd. Uživatelé finanční analýzy mohou být manažeři, akcionáři, společníci, banky, věřitelé, investoři, odběratelé, konkurenti, zaměstnanci, auditoři, státní instituce i veřejnost. Podle účelu a toho, pro koho je finanční analýza zpracovávána, se odvíjí, jakou funkci plní a jaké metody a ukazatele jsou při jejím sestavování používány.

Funkcemi finanční analýzy jsou:

- deskripční funkce – charakteristika podniku a jeho postupů,
- valuační funkce – srovnání podniku s konkurencí, s průměrnými hodnotami v oboru či národním hospodářstvím,
- explanační funkce – identifikace faktorů působících nejvíce či nejméně na vývoj sledovaného jevu,
- predikční funkce – stanovení odhadu dalšího vývoje podniku.

Nejčastěji používané rozdělení metod finanční analýzy je členění na elementární metody a metody vyšší, které se dále dělí.

Elementární metody finanční analýzy jsou v praxi velmi rozšířené. Využívají základní aritmetické operace (elementární matematiku a procentní podíl) pro úpravu a hodnocení absolutních dat. Jejich předností je jednoduchost a nenáročnost výpočetního zpracování. Nevýhoda je pak právě jejich jednoduchost, která může vést k nepravdivosti výpovědi nebo nedostatečnosti informací o finanční situaci hodnoceného podniku.

Elementární metody finanční analýzy se dále dělí na:

- analýzu absolutních ukazatelů,
- analýzu rozdílových ukazatelů,
- analýzu poměrových ukazatelů,
- analýzu soustav ukazatelů,
- metody mezi podnikového srovnání.

Vyšší metody finanční analýzy se vyznačují náročnějšími matematickými postupy a využíváním statistiky. Do těchto metod patří matematicko-statistické metody a metody nestatistické.

V praxi však vyšší metody finanční analýzy nejsou využívány tak jako elementární metody, které bývají označovány za jádro finanční analýzy. Z toho důvodu se následující text věnuje některým skupinám elementárních metod finanční analýzy. [11, 13, 16]

5.1 Analýza absolutních ukazatelů

Analýza absolutních ukazatelů využívá data obsažená přímo v účetních výkazech. Využívá se k analýze vývojových trendů – horizontální analýza, a k procentnímu vyjádření jednotlivých položek – vertikální analýza.

Horizontální analýza sleduje vývoj majetkové a finanční situace podniku v časových řadách. Zkoumá změny ve dvou a více po sobě jdoucích období. Absolutní výše změn se vypočítá dle následujícího vzorce [13]:

$$\text{absolutní změna} = \text{ukazatel}_t - \text{ukazatel}_{t-1} \quad (5-1)$$

Absolutní změna však neumožňuje porovnání vývoje různých položek. Porovnání rozdílných položek umožňuje až jejich procentní vyjádření k výchozímu roku. [13]

$$\% \text{ změna} = (\text{absolutní změna} \times 100) / \text{ukazatel}_{t-1} \quad (5-2)$$

Index t je pořadové číslo sledovaného období jako například roku.

Vertikální analýza zkoumá vnitřní strukturu absolutních ukazatelů. Zjišťuje podíl těchto ukazatelů ke zvolené základně, která vyjadřuje 100 %. Rozhodující při výběru této položky je cíl, se kterým je analýza vykonávána. U rozvahy se jako základna většinou volí celková hodnota aktiv nebo pasiv, u výkazu zisku a ztráty celková hodnota výnosů nebo nákladů. [11, 13, 16]

Výpočet je následující [16]:

$$P_i = \frac{B_i}{\sum B_i} \times 100, \quad (5-3)$$

kde P_i je podíl i -té položky (v %),

B_i – velikost i -té položky,

$\sum B_i$ – souhrn položek,

i – pořadové číslo položky.

„Prostřednictvím ukazatelů vertikální analýzy (tj. struktury) lze charakterizovat i vývoj zkoumaných veličin v čase, což dovoluje postihnout a doplnit údaje a závěry analýzy horizontální. Vyjádření struktury odhlíží od absolutní výše zkoumaných veličin, což umožňuje další srovnání nejen v různých obdobích, ale i mezi podniky.“ [16, str.93]

5.2 Analýza poměrových ukazatelů

Tato analýza je nejčastěji používanou metodou při hodnocení podniku. Poměrová analýza ukazatelů je časově nenáročná, poskytuje spolehlivé informace, lze ji snadno použít pro podniková srovnání a pomocí ní identifikovat silné a slabé stránky podniku. Pomocí těchto ukazatelů lze definovat cíle budoucího vývoje podniku a hodnotit důsledky přijatých opatření k řešení identifikovaných problémů. [16]

„Analýza pomocí poměrových ukazatelů používá pro hodnocení vzájemný poměr dvou (či několika) položek účetních výkazů mezi sebou. Umožňuje tak rozšířit vypovídající

schopnost dat obsažených v účetních výkazech a posuzovat další stránky finanční situace a nalézt i příčinné souvislosti.“ [16, str. 117]

Poměrovými ukazateli jsou:

- ukazatele likvidity,
- ukazatele rentability,
- ukazatele zadluženosti,
- ukazatele aktivity,
- ukazatele tržní hodnoty,
- ukazatele cash flow.

Likvidita představuje schopnost podniku hradit své krátkodobé závazky. Ukazatele likvidity poměřují to, čím je možno platit, s tím, co je nutno zaplatit, přičemž do čitatele dosazujeme složky majetku s různou dobou likvidnosti, tj. přeměnitelnosti na peníze.

Rentabilita, resp. výnosnost vloženého kapitálu, charakterizuje schopnost podniku zhodnocovat vložené prostředky ve formě zisku. Jedná se o poměr mezi výstupem firmy, který představuje zisk a vstupem do firmy, který představuje vynaložené prostředky, např. vlastní kapitál.

Zadluženost v podstatě znamená, že podnik využívá k financování nejen vlastní, ale i cizí zdroje. Při analýze kapitálové struktury se většinou hledá optimální poměr mezi vlastním a cizím kapitálem. Cizí kapitál bývá levnější, neboť úroky z tohoto kapitálu snižují daňové zatížení, nese s sebou však jisté riziko neschopnosti splácet své závazky.

S pomocí ukazatelů **aktivity** (obratovosti) lze zjistit, zda je velikost aktiv v poměru k současným či budoucím aktivitám podniku přiměřená. Lze je vyjádřit v podobě obratu jednotlivých položek aktiv, příp. pasiv, nebo v podobě doby obratu těchto položek.

Ukazatel **tržní hodnoty** se od ostatních ukazatelů liší tím, že vyjadřují hodnocení firmy pomocí burzovních ukazatelů, poměřují například tržní cenu akcie a zisk na tuto akcii.

Prostřednictvím **cash flow** ukazatelů je možno analyzovat peněžní toky a příčiny jež je ovlivňují. Důležité informace lze vyčíst i ze struktury peněžních toků ve výkazu cash flow. [11, 13, 16]

5.3 Metody mezipodnikového srovnání

Použitím dříve uvedených metod finanční analýzy jsou získány hodnoty celé řady různých ukazatelů. Na tyto metody navazují metody mezipodnikového srovnání, jejichž účelem je rozšířit hodnocení finanční situace podniku o porovnání s dosaženými hodnotami podniků zařazených ve stejné skupině, oboru či odvětví. [16]

6 Náklady

„Ve finančním účetnictví se náklady vymezují jako úbytek ekonomického prospěchu, který se projevuje poklesem aktiv nebo přírůstkem závazků a který v hodnoceném období vede ke snížení vlastního kapitálu (jiným způsobem, než je výběr kapitálu vlastníky).“ [12, str. 47] Toto vymezení zjednodušeně vyjadřuje náklad jako ekonomický zdroj „obětovaný“ na dosažení výnosu z prodeje. [12]

Hlavním úkolem nákladového účetnictví je evidence nákladů dle nákladových druhů, zúčtování nákladů podle nákladových středisek a kalkulace nákladů na kalkulační jednici. [17] Náklady se mohou dělit dle různých kritérií a požadavků.

6.1 Druhové členění nákladů

Jedná se o náklady, které vstupují do procesu podniku z vnějšího okolí a projevují se v prvotní podobě jednotlivých druhů. Vznikají spotřebou výrobků, prací a služeb jiných subjektů a předmětem zobrazení se stávají hned při svém vstupu do podniku. Toto dělení nákladů by mělo dát především odpovědi na otázky, od koho, kdy a jak musí podnik zajistit materiál, energii, ostatní externí výkony a služby, lidské případně jiné ekonomické zdroje. [12]

Mezi **základní nákladové druhy** patří:

- materiálové náklady,
- externí práce a služby,
- mzdové a ostatní osobní náklady,
- odpisy dlouhodobě využívaného majetku,
- finanční náklady.

Mezi **materiálové náklady** patří především spotřeba surovin, materiálu, energií a paliv. Do **nákladů na externí práce a služby** lze zahrnout náklady na externí opravy a udržování, dopravu, nájemné, poštovné, úklidové služby, služby marketingových agentur, právní poradenství aj. Do **mzdových a ostatních osobních nákladů** lze zařadit náklady na mzdy, platy, ostatní osobní náklady, zákonné sociální a zdravotní pojištění, pojištění zaměstnanců a ostatní sociální náklady. Prostřednictvím **odpisů** se zachycuje opotřebení např. budov, strojů a zařízení apod. Do **finančních nákladů** se řadí především placené úroky, kurzové ztráty, bankovní poplatky, náklady na emisi nových akcií aj. [12]

6.2 Účelové členění nákladů

Protože manažerské rozhodování je v podstatě zaměřené nikoliv na analýzu druhu spotřebovaného nákladu, ale spíše na účel, k němuž byl náklad vynaložen, používá se v praxi spíše účelové členění nákladů. [18]

6.2.1 Náklady technologické a náklady na obsluhu a řízení

Technologické náklady jsou takové náklady, které jsou bezprostředně vyvolány „technologii“ dané činnosti. Jejich příkladem mohou být náklady na materiál na zhotovení konkrétního výrobku.

Náklady na obsluhu a řízení slouží k zajištění doprovodných činností technologického procesu. Mezi tyto náklady lze zařadit mzdy manažerů, účetních a personalistů, náklady na informační systém podniku apod. [12, 18]

„Členění nákladů na náklady technologické a na náklady na obsluhu a řízení se v praxi nepoužívá často. Důvodem je jeho omezená využitelnost ve vztahu ke kalkulaci jednotky výkonu, dále pak také častá nejednoznačnost rozdělení nákladů do těchto dvou skupin, kdy je velmi obtížné definovat, která nákladová položka ještě souvisí bezprostředně s technologií a která položka je vyvolána obsluhou transformačního procesu jako celku. V praxi se ale velmi často uplatňuje členění nákladů podle vztahu k jednici prováděného výkonu.“ [18, str. 35]

6.2.2 Náklady jednicové a režijní

Jednicové náklady jsou takové náklady, které souvisí přímo s jednotkou prováděného výkonu, jakou je například jeden výrobek.

Příkladem jednicových nákladů jsou:

- náklady na jednicový materiál,
- mzdové náklady výrobních dělníků.

Základním hodnotovým informačním nástrojem pro řízení jednicových nákladů je kalkulace.

Režijní náklady jsou náklady, které není možné jednoduchým způsobem vztáhnout přímo k jednotce výkonu, ale souvisí s technologickým procesem jako celkem.

Příkladem režijních nákladů jsou:

- odpisy strojů,
- pronájem výrobních hal či administrativních budov,
- mzdy údržbářů a úklidových pracovníků,
- mzdy manažerů, administrativních pracovníků, účetních či personalistů,
- náklady na informační systém podniku a výpočetní techniku.

Nákladový úkol režijních nákladů je obvykle stanoven na základě souhrnných limitů a normativů platných pro určité časové období, popř. i pro celkový předpokládaný objem výkonů za toto období. [12, 18]

6.3 Kalkulační členění nákladů

Jedná se o členění, které se využívá v kalkulačním účetnictví. Je velmi podobné účelovému členění a jeho dělení na jednicové a režijní náklady. [18] „*Zásadním rozdílem mezi účelovým a kalkulačním členěním nákladů je skutečnost, že zatímco u účelového členění jsme vztahovali náklad k jednici (jednotce) výkonu, v rámci kalkulačního členění se náklady vztahují vůči druhu výkonu, tedy k více jednicím. Kalkulační členění nákladů vychází ze schopnosti přiřadit náklad výkonu v rámci kalkulace.*“ [18, str. 36]

Pro kalkulační členění nákladů se používá členění na přímé a nepřímé náklady.

Přímé náklady se bezprostředně vztahují ke konkrétnímu druhu výkonu.

Příkladem přímých nákladů jsou:

- náklady na jednicový materiál,
- mzdové náklady výrobních dělníků,
- odpisy jednoúčelových strojů,
- náklady na přípravu manuálu ke konkrétnímu produktu.

Nepřímé náklady se nevztahují ke konkrétnímu druhu výkonu, ale zajišťují průběh podnikatelského procesu jako celku v širších souvislostech.

Příkladem nepřímých nákladů jsou:

- odpisy strojů,
- pronájem výrobních hal či administrativních budov,
- mzdy údržbářů a úklidových pracovníků,
- mzdy manažerů, administrativních pracovníků, účetních či personalistů,
- náklady na informační systém podniku a výpočetní techniku.

V některých případech se považují náklady za nepřímé, i když by teoreticky bylo možné je identifikovat ke konkrétnímu druhu výkonu, ale bylo by to náročné a neefektivní. [18]

6.4 Členění nákladů podle závislosti na objemu výkonů

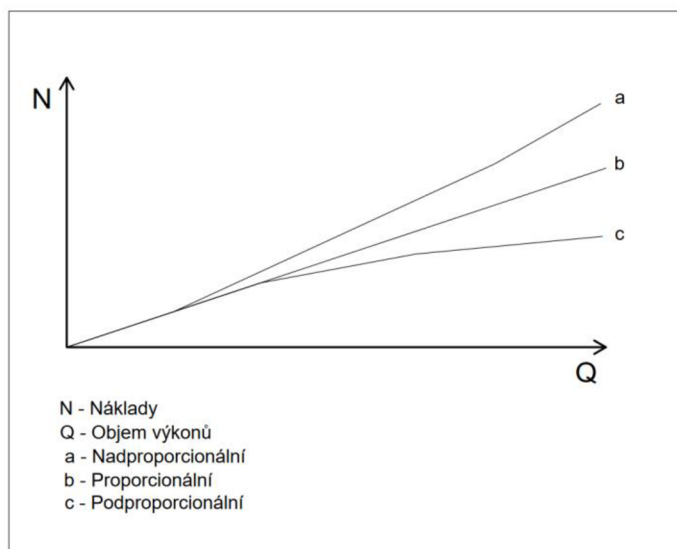
Tento způsob členění nákladů se již nezabývá pouze otázkami týkajícími se minulosti, ale začíná poskytovat také informace o možném budoucím vývoji v závislosti na změně objemu výkonů. Reakce nákladů na změnu objemu výkonů se stává podkladem pro tvorbu manažerských rozhodnutí. [12, 18]

„Objem výkonů může být v praxi měřen celou řadou ukazatelů, jako je počet prodaných nebo vyrobených kusů, odpracovaných hodin, ujetých kilometrů, obslužených pacientů nebo jakýchkoliv jiných měřítek výkonu aktivity organizace.“ [18, str 38]

Z tohoto pohledu se náklady člení na variabilní a fixní, popř. smíšené.

Variabilní náklady jsou takové, které se v závislosti na objemu výkonu mění, vzniknou jen pokud budou výrobky vyrobeny. Největší a nejdůležitější část variabilních nákladů

tvoří náklady **proporcionální**. Jedná se o takové náklady, jejichž celkový objem roste přímo úměrně počtu výkonů, např. spotřeba materiálu. V praxi se však lze také setkat s **nadproporcionálními variabilními náklady**, což znamená, že náklady rostou rychleji než objem výroby, např. vzrůst mzdových nákladů při potřebě práce přesčas, v noci nebo o víkendech, nebo s **podproporcionálními variabilními náklady**, které rostou pomaleji než objem výroby, např. množstevní sleva na materiál. [12, 17, 18]

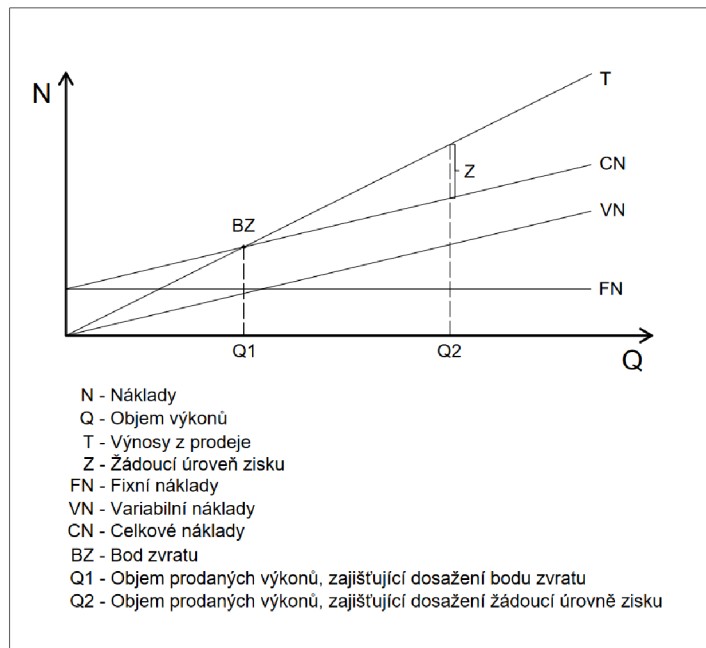

Obrázek 6.4.1 Závislost variabilních nákladů na změnách objemu výkonů [zdroj 12, zpracování vlastní]

Fixní náklady jsou takové, které se nemění v závislosti na objemu výkonu, vznikají i v případě, kdy se nic nevyrábí. Někdy jsou označovány jako náklady provozní připravenosti, např. pojištění majetku, pronájem hal a kanceláří, odpisy strojů a budov, reklamní náklady na webové stránky nebo reklamní materiály s delší životností, mzdy administrativních pracovníků, účetních a personalistů atd.

Smíšené náklady představují části režijních nákladů, které jsou variabilní povahy, např. náklady na elektrickou energii ve výrobním podniku, kde se část nákladů zvyšuje v souvislosti s množstvím vyrobených výrobků (elektřina na pohon strojů) a část zůstává fixní. Úkolem nákladového účetnictví je tyto náklady rozdělit na jednotlivé složky.

Celkové náklady se potom získají jako součet nákladů variabilních a nákladů fixních. Stanovení fixních a variabilních nákladů tvoří základ celé řady postupů a metod využívaných pro řízení podniku. [12, 17, 18] „*Nejširší využití skýtá toto členění při řešení tzv. rozhodovacích úloh na existující kapacitě. Většina těchto rozhodovacích úloh je v zásadě obdobou a různým opakováním základní úvahy o tom, jak změna v objemu a sortimentu výkonů ovlivní výši nákladů, výnosů a zisku.*“ [12, str. 84] Jedním z cílů řešení těchto úloh je zjištění a rozbor tzv. **bodu zvratu**, což je objem prodaných výkonů, při kterém dosažené výnosy uhradí vynaložené náklady. [12]

Obrázek 6.4.2 Grafické znázornění průběhu fixních a variabilních nákladů a výnosů [zdroj 12, zpracování vlastní]

7 Případová studie

Praktická část bakalářské práce se zabývá zpracováním vertikální analýzy nákladů firmy ZIPP Brno s.r.o. a porovnáním získaných hodnot s celorepublikovým průměrem ve stavebnictví. Analýza je provedena dle veřejně přístupných účetních výkazů (především výkazů zisku a ztráty), které byly firmou sestaveny a uveřejněny v obchodním rejstříku. Finanční analýzu podnikové sféry, jejíž součástí je i analýza stavebních podniků, uveřejňuje každoročně (s výjimkou analýzy 2020 a 2021) Ministerstvo průmyslu a obchodu.

7.1 Společnost ZIPP Brno s.r.o.

ZIPP Brno s.r.o. je stavební firmou zabývající se projektováním a statikou železobetonových konstrukcí, dodávkou staveb na klíč, poskytováním dopravních služeb, pronajímáním jeřábů a montážních plošin a v menším rozsahu i zámečnickou a opravárenskou činností. V současné době patří mezi střední stavební firmy a zajišťuje zakázky po celé ČR. Klientelu tvoří jak soukromé tuzemské subjekty, tak i zahraniční, což potvrzuje schopnost firmy prosadit se na náročném stavebním trhu, kde je stále více požadována komplexnost, rychlost a spolehlivost. [19]

Společnost byla založena společenskou smlouvou jako společnost s ručením omezeným a vznikla zapsáním do obchodního rejstříku vedeného Krajským soudem v Brně, oddíl C, vložka 13984 dne 22. března 1994.

Obchodní jméno:	ZIPP Brno s.r.o.
Identifikační číslo	499 75 561
Daňové identifikační číslo	CZ 49975561
Sídlo:	Kaštanová 489/34, Brněnské Ivanovice, 620 00 Brno
Základní kapitál:	160 000 Kč (splaceno 100 %)
Společník:	TKM Property, a.s., IČ: 045 45 117 Kaštanová 489/34, Brněnské Ivanovice, 620 00 Brno
Jednatelé:	Ing. Josef Tesař, dat. nar. 11. ledna 1957 Ing. Josef Klabačka, dat. nar. 23. listopadu 1956 Ing. Zdeněk Machala, dat. nar. 4. srpna 1957
Způsob jednání:	Jménem společnosti jednají vždy alespoň dva jednatelé

Předmět podnikání: silniční motorová doprava
provádění staveb, jejich změn a odstraňování
obráběčství
projektová činnost ve výstavbě
opravy silničních vozidel
výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách
1 až 3 živnostenského zákona [20]

Historie

Společnost působí na trhu od roku 1994. Byla založena skupinou pracovníků tehdejších Montovaných staveb Brno a.s. a společností ZIPP Bratislava spol. s r.o. Zkušenosti a tradice obou subjektů zůstaly zachovány i v nové společnosti a tím byl dán i specializovaný charakter její hlavní činnosti, a to je dodávka a montáž železobetonových konstrukcí.

V průběhu dalších let společnost věnovala značné finanční prostředky na pořízení nových mechanismů a dalšího technického vybavení nutného pro rozvoj a modernizaci výrobních činností. Pro zefektivnění práce a pružnější reakci na požadavky zákazníků byla vybudována vlastní projekční kapacita v oblasti statiky železobetonových konstrukcí a postupné rozšíření výrobního programu i do oblasti generálních dodávek staveb. [19]

Certifikace

Společnost zavedla v roce 2004 systém řízení jakosti dle certifikátu ČSN EN ISO 9001:2001. Od následujícího roku pak nastavila i systém managementu a ochrany zdraví při práci dle požadavků OHSAS 18001:1999 a systém enviromentálního managementu dle ČSN EN ISO 14001:2005. Rovněž byl zavedený systém bezpečnosti informací dle certifikátu ČSN ISO/IEC 27001.

Tyto systémy jsou pravidelně aktualizovány, stejně jako tyto, kterými se společnost certifikovala od roku 2010:

Řízení kvality dle ČSN EN ISO 9001:2016

Ochrana zdraví při práci dle ČSN EN ISO 45001:2018

Enviromentální management dle ČSN EN ISO 14001:2016

Bezpečnost informací dle ČSN EN ISO/IEC 27001:2014 [21]

7.2 Přehled nákladů společnosti

Následující tabulka zachycuje základní rozdělení nákladů společnosti v letech 2017 až 2021. V tabulce je zachováno druhové členění nákladů podle výkazu zisku a ztráty.

Tabulka 7.2.1 Přehled nákladů v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

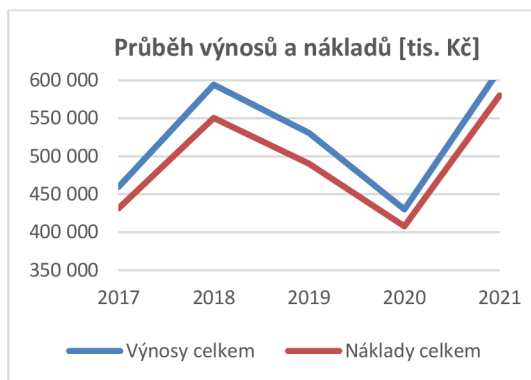
	2017 [tis. Kč]	2018 [tis. Kč]	2019 [tis. Kč]	2020 [tis. Kč]	2021 [tis. Kč]
Provozní náklady					
A. Výkonová spotřeba	392 884	480 516	457 727	347 732	469 843
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	4 514	15	462	206	10 309
A.2. Spotřeba materiálu a energie	185 058	178 764	187 339	170 209	190 240
A.3. Služby	203 312	301 737	269 926	177 317	269 294
B. Změna stavu zásob vlastní činnosti	-2 727	3 437	-33 468	-10 863	720
C. Aktivace	-12 646	-10 528	-9 837	-11 661	-13 727
D. Osobní náklady	48 138	56 957	60 414	61 543	64 049
D.1. Mzdové náklady	35 137	41 710	44 823	45 169	47 394
D.2. Náklady na soc. zabezpečení, zdrav. poj. a ostatní náklady	13 001	15 247	15 591	16 374	16 656
D.2.1. Náklady na soc. zabezpečení a zdrav. poj.	11 903	14 055	14 394	14 990	15 534
D.2.2. Ostatní náklady	1 098	1 192	1 197	1 383	1 121
E. Úpravy hodnot v provozní oblasti	-2 953	7 577	11 025	11 855	13 122
E.1. Úpravy hodnot DNM a DHM	6 283	7 491	11 457	12 233	14 097
E.1.1. Úpravy hodnot DNM a DHM – trvalé	6 283	7 491	11 457	12 233	14 097
E.1.2. Úpravy hodnot DNM a DHM – dočasné					
E.2. Úpravy hodnot zásob	-62	-9			
E.3. Úpravy hodnot pohledávek	-9 175	95	-432	-378	-975
F. Ostatní provozní náklady	6 843	11 697	3 400	7 212	13 634
F.1. Zůstatková cena prodaného DM			2 860	2 598	8 548
F.2. Zůstatková cena prodaného materiálu	939	4 077	192		
F.3. Daně a poplatky	1 299	1 255	1 085	1 227	1 353
F.4. Rezervy v provozní oblasti a komplexní náklady příštích období	-6 743	3 424	-4 820	554	-4 901
F.5. Jiné provozní náklady	11 347	2 941	4 083	2 834	8 634
Provozní náklady celkem	429 538	549 656	489 261	405 818	547 643
Finanční náklady					
G. Náklady vynaložené na prodané podíly					31 540
H. Náklady související s ostatními DFM					
I. Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti		-137			
J. Nákladové úroky a podobné náklady	170	55	205	510	37
J.1. Nákladové úroky					
J.2. Ostatní nákladové úroky	170	55	205	510	37
K. Ostatní finanční náklady	1 701	722	600	1 478	922
Finanční náklady celkem	1 871	640	805	1 988	32 498
Náklady celkem	431 408	550 296	490 066	407 805	580 141

Vývoj celkových nákladů během zkoumaného pětiletého období znázorňuje graf 7.2.1, do kterého jsou pro porovnání zahrnuty kromě nákladů i výnosy v tomto období. Dle předpokladu výnosová křivka kopíruje křivku nákladovou a firma vykazuje kladný hospodářský výsledek (zisk). Přesto si lze všimnout, že mezi lety 2017 a 2019 se tyto křivky od sebe vzdalují více než v letech pozdějších, což značí, že v letech 2020 a 2021 došlo k poklesu hospodářského výsledku.

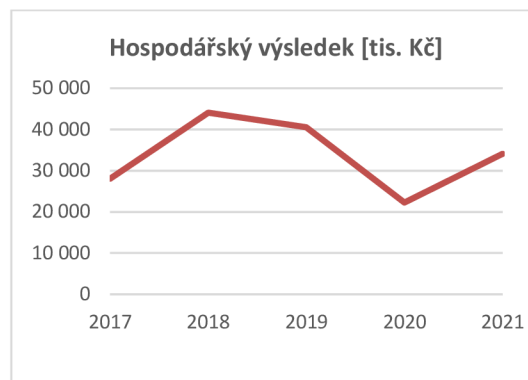
Hospodářský výsledek je pro přehlednost znázorněn v samostatném grafu 7.2.2. V grafu je patrný výrazný propad v roce 2020, což je s největší pravděpodobností zapříčiněno světovou pandemií koronaviru SARS-CoV-2. Ani v roce 2021 se zatím firmě nepodařilo dosáhnout stejně vysokého hospodářského výsledku jako před pandemií, i když je zde patrná stoupající tendence.

Tabulka 7.2.2 Přehled celkových výnosů a nákladů a hospodářského výsledku před zdaněním v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

	2017 [tis. Kč]	2018 [tis. Kč]	2019 [tis. Kč]	2020 [tis. Kč]	2021 [tis. Kč]
Výnosy celkem	459 450	594 371	530 569	430 063	614 260
Náklady celkem	431 408	550 296	490 066	407 805	580 141
Hospodářský výsledek před zdaněním	28 042	44 075	40 503	22 258	34 119

Graf 7.2.1 Průběh celkových výnosů a nákladů v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

Graf 7.2.2 Hospodářský výsledek před zdaněním v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

Dále lze z tabulky 7.2.1 vyčíst, že většina nákladových položek v jednotlivých letech kolísá, pouze osobní náklady a úpravy hodnot DNM a DHM průběžně narůstají.

Nárůst úpravy hodnot DM je v celku logický, neboť majetek firmy se postupně zvyšuje, s výjimkou let 2019 a 2020, kdy by se dalo říci, že stagnoval či mírně klesal. Přesto úpravy hodnot DM rostou i v těchto letech, pravděpodobně v důsledku vyřazení majetku a provedení jednorázového odpisu zůstatkové ceny.

Co se týče osobních nákladů, je třeba tuto položku rozebrat podrobněji, neboť by zvyšování těchto nákladů mohlo být zapříčiněno pouze inflací. Podrobněji tuto problematiku řeší kapitola 7.4.2.

7.3 Vertikální analýza celkových nákladů společnosti

Tabulka 7.3.1 Vertikální analýza celkových nákladů v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

	2017 [%]	2018 [%]	2019 [%]	2020 [%]	2021 [%]
Provozní náklady					
A. Výkonová spotřeba	91,07	87,32	93,40	85,27	80,99
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	1,05	0,00	0,09	0,05	1,78
A.2. Spotřeba materiálu a energie	42,90	32,49	38,23	41,74	32,79
A.3. Služby	47,13	54,83	55,08	43,48	46,42
B. Změna stavu zásob vlastní činnosti	-0,63	0,62	-6,83	-2,66	0,12
C. Aktivace	-2,93	-1,91	-2,01	-2,86	-2,37
D. Osobní náklady	11,16	10,35	12,33	15,09	11,04
D.1. Mzdové náklady	8,14	7,58	9,15	11,08	8,17
D.2. Náklady na soc. zabezpečení, zdrav. poj. a ostatní náklady	3,01	2,77	3,18	4,02	2,87
D.2.1. Náklady na soc. zabezp. a zdrav. poj.	2,76	2,55	2,94	3,68	2,68
D.2.2. Ostatní náklady	0,25	0,22	0,24	0,34	0,19
E. Úpravy hodnot v provozní oblasti	-0,68	1,38	2,25	2,91	2,26
E.1. Úpravy hodnot DNM a DHM	1,46	1,36	2,34	3,00	2,43
E.1.1. Úpravy hodnot DNM a DHM – trvalé	1,46	1,36	2,34	3,00	2,43
E.1.2. Úpravy hodnot DNM a DHM – dočasné	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E.2. Úpravy hodnot zásob	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
E.3. Úpravy hodnot pohledávek	-2,13	0,02	-0,09	-0,09	-0,17
F. Ostatní provozní náklady	1,59	2,13	0,69	1,77	2,35
F.1. Zůstatková cena prodaného DM	0,00	0,00	0,58	0,64	1,47
F.2. Zůstatková cena prodaného materiálu	0,22	0,74	0,04	0,00	0,00
F.3. Daně a poplatky	0,30	0,23	0,22	0,30	0,23
F.4. Rezervy v provozní oblasti a komplexní náklady příštích období	-1,56	0,62	-0,98	0,14	-0,84
F.5. Jiné provozní náklady	2,63	0,53	0,83	0,69	1,49
Provozní náklady celkem	99,57	99,88	99,84	99,51	94,40
Finanční náklady					
G. Náklady vynaložené na prodané podíly	0,00	0,00	0,00	0,00	5,44
H. Náklady související s ostatními DFM	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
I. Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti	0,00	-0,02	0,00	0,00	0,00
J. Nákladové úroky a podobné náklady	0,04	0,01	0,04	0,13	0,01
J.1. Nákladové úroky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
J.2. Ostatní nákladové úroky	0,04	0,01	0,04	0,13	0,01
K. Ostatní finanční náklady	0,39	0,13	0,12	0,36	0,16
Finanční náklady celkem	0,43	0,12	0,16	0,49	5,60
Náklady celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Vertikální analýza srovnává složení jednotlivých položek nákladů za sledované období vzhledem k základní veličině, kterou v tabulce 7.3.1 představují celkové náklady podniku. Poměry jsou v tabulce vyjádřeny v procentech za jednotlivé roky.

Z tabulky 7.3.1 je zjevné, že nad 99 % nákladů tvoří náklady provozní, náklady finanční tvoří necelé jedno procento. Výjimkou je rok 2021, kde finanční náklady tvoří 5,6 %. Tuto skutečnost lze vysvětlit tím, že ke dni 16. 12. 2021 došlo na základě Smlouvy o převodu akcií k prodeji podílu ve společnosti PREFA RAŠOVICE a.s. za 31 523 tis. Kč. Tato informace je uvedena v příloze účetní závěrky za rok 2021 [22]

Vzhledem k zanedbatelnosti finančních nákladů jsou dále podrobněji rozebírány pouze provozní náklady společnosti.

7.4 Vertikální analýza provozních nákladů společnosti

Tabulka 7.4.1 Vertikální analýza provozních nákladů v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

	2017 [%]	2018 [%]	2019 [%]	2020 [%]	2021 [%]
Provozní náklady					
A. Výkonová spotřeba	91,47	87,42	93,55	85,69	85,79
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	1,05	0,00	0,09	0,05	1,88
A.2. Spotřeba materiálu a energie	43,08	32,52	38,29	41,94	34,74
A.3. Služby	47,33	54,90	55,17	43,69	49,17
B. Změna stavu zásob vlastní činnosti	-0,63	0,63	-6,84	-2,68	0,13
C. Aktivace	-2,94	-1,92	-2,01	-2,87	-2,51
D. Osobní náklady	11,21	10,36	12,35	15,17	11,70
D.1. Mzdové náklady	8,18	7,59	9,16	11,13	8,65
D.2. Náklady na soc. zabezpečení, zdrav. poj. a ostatní náklady	3,03	2,77	3,19	4,03	3,04
D.2.1. Náklady na soc. zabezp. a zdrav. poj.	2,77	2,56	2,94	3,69	2,84
D.2.2. Ostatní náklady	0,26	0,22	0,24	0,34	0,20
E. Úpravy hodnot v provozní oblasti	-0,69	1,38	2,25	2,92	2,40
E.1. Úpravy hodnot DNM a DHM	1,46	1,36	2,34	3,01	2,57
E.1.1. Úpravy hodnot DNM a DHM – trvalé	1,46	1,36	2,34	3,01	2,57
E.1.2. Úpravy hodnot DNM a DHM – dočasné	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
E.2. Úpravy hodnot zásob	-0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
E.3. Úpravy hodnot pohledávek	-2,14	0,02	-0,09	-0,09	-0,18
F. Ostatní provozní náklady	1,59	2,13	0,69	1,78	2,49
F.1. Zůstatková cena prodaného DM	0,00	0,00	0,58	0,64	1,56
F.2. Zůstatková cena prodaného materiálu	0,22	0,74	0,04	0,00	0,00
F.3. Daně a poplatky	0,30	0,23	0,22	0,30	0,25
F.4. Rezervy a komplex. nákl. příštích období	-1,57	0,62	-0,99	0,14	-0,89
F.5. Jiné provozní náklady	2,64	0,54	0,83	0,70	1,58
Provozní náklady celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

V tabulce 7.4.1 představují základní veličinu, ke které jsou porovnávány jednotlivé položky nákladů, celkové provozní náklady. Největší podíl těchto nákladů představuje **výkonová spotřeba**, která tvoří něco mezi 85 až 94 procenty. Druhou nejvíce zastoupenou položkou jsou **osobní náklady**, které představují přibližně 10 až 16 procent z celkových provozních nákladů.

Obě tyto nejvíce zastoupené nákladové položky podrobněji řeší následující text.

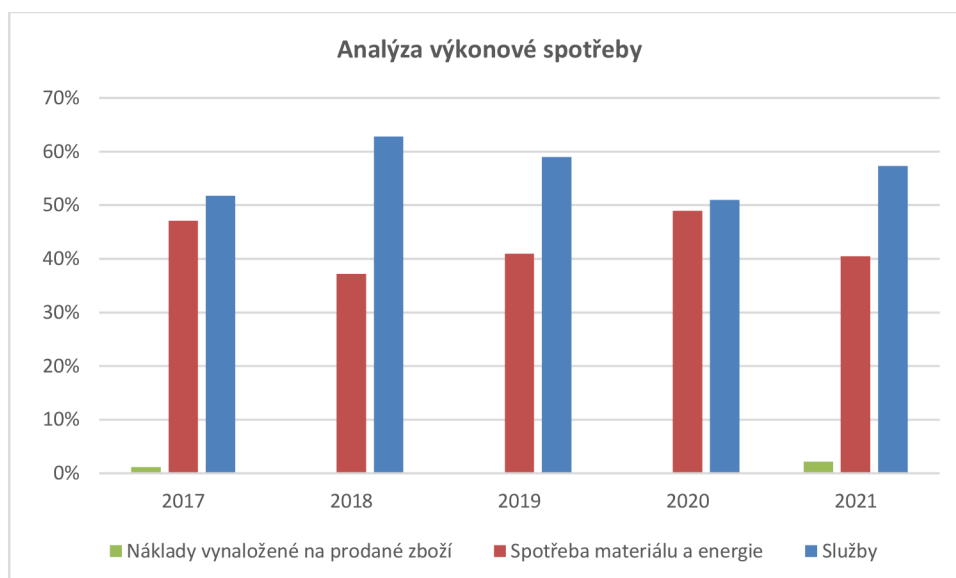
7.4.1 Analýza výkonové spotřeby

V tabulce 7.4.2 je základní veličinou výkonová spotřeba, která se dále dělí na náklady vynaložené na prodané zboží, spotřebu materiálu a energie a služby.

Tabulka 7.4.2 Vertikální analýza výkonové spotřeby v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

	2017 [%]	2018 [%]	2019 [%]	2020 [%]	2021 [%]
A. Výkonová spotřeba	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	1,15	0,00	0,10	0,06	2,19
A.2. Spotřeba materiálu a energie	47,10	37,20	40,93	48,95	40,49
A.3. Služby	51,75	62,79	58,97	50,99	57,32

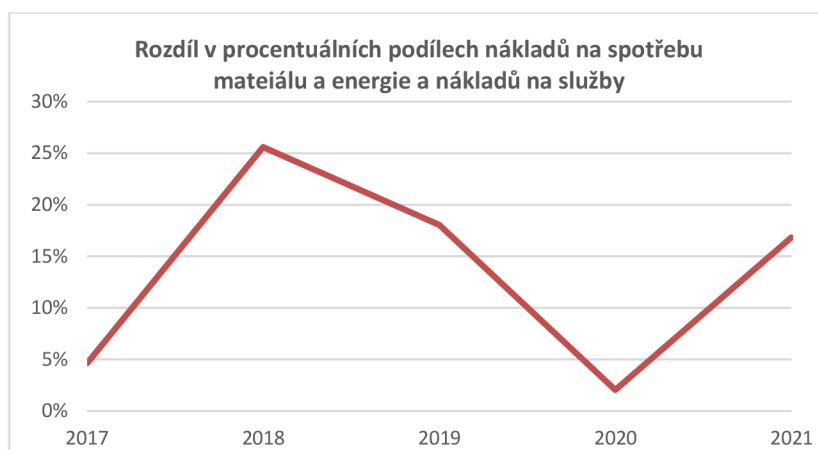
V grafu 7.4.1 si lze všimnout skutečnosti, že položka náklady vynaložené na prodané zboží je v porovnání s ostatními položkami minimální. To koresponduje s faktem, že hlavním předmětem činnosti společnosti ZIPP Brno s.r.o. je provádění staveb, jejich změn a odstraňování a prodej zboží je pouze činností doplňkovou.

Graf 7.4.1 Analýza výkonové spotřeby v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

Dále je z grafu zřejmé, že poměr nákladů na služby převyšuje poměr nákladů na spotřebu materiálu a energií. V letech 2017 a 2020 je rozdíl mezi těmito poměry minimální, v ostatní letech je však rozdíl výraznější.

Pro zajímavost je rozdíl mezi těmito poměry znázorněn v grafu 7.4.2. Lze si všimnout, že výsledná křivka nápadně kopíruje křivku hospodářského výsledku (viz. graf 7.2.1). To by mohlo znamenat, že v letech, ve kterých firma dosáhla vyššího zisku, rovněž získala více stavebních zakázek, u kterých častěji využívala služeb subdodavatelů, což vedlo ke zvýšení nákladů na služby.

Graf 7.4.2 Rozdíl v procentuálních podílech nákladů na spotřebu materiálu a energie a nákladů na služby v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

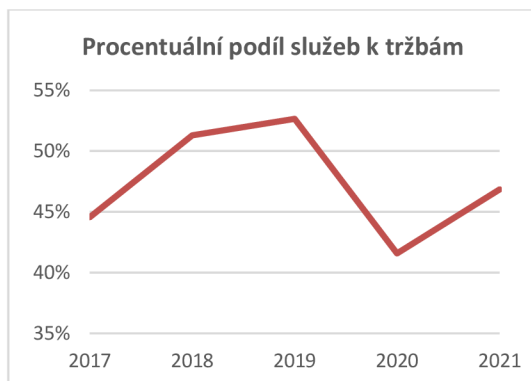
Základní veličinou, ke které se poměřují jednotlivé náklady však nemusejí být pouze celkové náklady, provozní náklady, případně výkonová spotřeba, ale větší smysl dává použít jako základní veličinu tržby podniku. K tržbám podniku poměřuje nákladové položky i Ministerstvo průmyslu a obchodu ve svých finančních analýzách podnikové sféry za jednotlivé roky, čehož je využito při porovnání firmy ZIPP Brno s.r.o. s celorepublikovým průměrem ve stavebnictví (viz. kapitola 7.5).

Tabulka 7.4.3 Vertikální analýza podílu výkonové spotřeby na tržbách v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

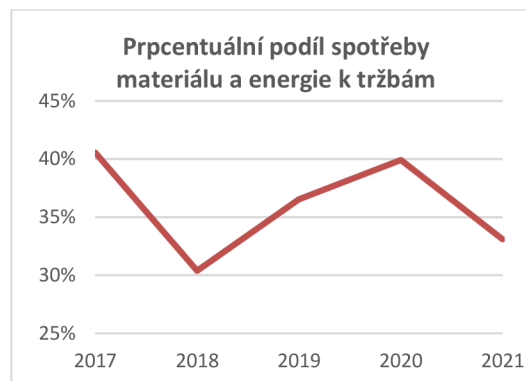
	2017 [%]	2018 [%]	2019 [%]	2020 [%]	2021 [%]
I.+II. Tržby celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
A. Výkonová spotřeba	86,11	81,69	89,29	81,54	81,76
A.1. Náklady vynaložené na prodané zboží	0,99	0,00	0,09	0,05	1,79
A.2. Spotřeba materiálu a energie	40,56	30,39	36,54	39,91	33,11
A.3. Služby	44,56	51,30	52,66	41,58	46,86

V tabulce 7.4.3 je zachycen podíl výkonové spotřeby na tržbách společnosti. Z tabulky dále vycházejí grafy 7.4.3 a 7.4.4.

Z grafu 7.4.3 lze vyčíst nárůst podílu služeb k tržbám v letech 2018 a 2019, kde křivka nabírá rostoucí trend. V roce 2020 došlo pravděpodobně vlivem koronavirové pandemie k prudkému propadu, který se ovšem v následujícím roce začíná pomalu vyrovnávat, přestože se podíl služeb dosud nedostal na úroveň roku 2019.

Graf 7.4.3 Podíl služeb k tržbám v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

Graf 7.4.4 Podíl spotřeby materiálu a energie k tržbám v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

Podíl spotřeby materiálu a energie k tržbám (viz. graf 7.4.4) naopak vyjadřuje spíše klesající trend s výjimkou let 2019 a 2020.

Při bližším prozkoumání výkazu zisku a ztráty lze zjistit, že pravděpodobným důvodem tohoto vývoje v roce 2019 je nákladová položka změna stavu zásob vlastní činnosti, která dosahuje mimořádné hodnoty -33 468 tis. Kč (viz. tabulka 7.2.1). To potvrzuje i tabulka 7.4.4, ve které je vidět, že od roku 2019 rapidně vzrostly zásoby nedokončené výroby. Je ovšem nutno si uvědomit, že tato skutečnost ovlivnila nejen spotřebu materiálu a energie, ale i služeb.

Tabulka 7.4.4 Přehled zásob v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

	2017 [tis. Kč]	2018 [tis. Kč]	2019 [tis. Kč]	2020 [tis. Kč]	2021 [tis. Kč]
C.I. zásoby	11 435	11 775	45 145	51 971	62 186
C.I.1. materiál	1 434	5 220	5 122	1 085	2 186
C.I.2. nedokončená výroba	9 992	6 555	40 023	50 886	50 066
C.I.3. výrobky a zboží	9	0	0	0	9 934

Důvodem růstu podílu spotřeby materiálu a energie v roce 2020 byla zřejmě opět koronavirová pandemie. V tomto roce došlo k výraznému omezení činnosti firem, a to zejména z důvodu nedostatku kvalifikované, ale i nekvalifikované pracovní síly (karantény, odchod cizinců zejména Ukrajinců a Slováků), zhoršení dostupnosti některých materiálů (uzavřené hranice) a s tím související nárůst cen a obecně snížení poptávky po stavebních službách.

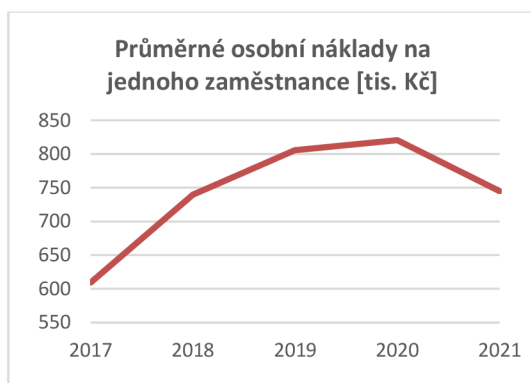
Snížení poptávky po stavebních pracích vedlo k tomu, že větší část těchto prací byla firma schopna zajistit sama prostřednictvím svých zaměstnanců, o čemž svědčí i pokles podílu nakupovaných služeb. To byl jeden z důvodů, proč vzrostl podíl spotřeby materiálu a energie na tržbách. Druhým důvodem byl již výše zmiňovaný růst cen materiálu. Dalším důvodem může být i fakt, že přestože náklady obecně poklesly, jednalo se především o pokles nákladů variabilních souvisejících se stavebními pracemi. Náklady fixní zůstávají většinou stejné i při nižším objemu výkonů.

7.4.2 Analýza osobních nákladů

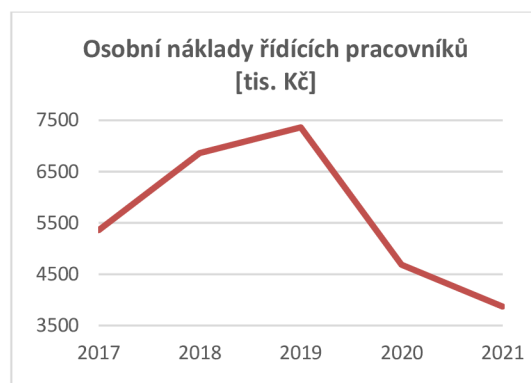
V tabulce 7.4.5 lze vidět vývoj počtu zaměstnanců firmy ZIPP Brno s.r.o. a rovněž vývoj osobních nákladů na tyto zaměstnance v jednotlivých letech. Z grafu 7.4.5 je patrné, že průměrné osobní náklady na jednoho zaměstnance až do roku 2020 rostou, v roce 2021 nastal jejich pokles. Při bližším zkoumání osobních nákladů lze zjistit, že výši těchto nákladů výrazně ovlivňují osobní náklady řídicích pracovníků, což jsou v tomto případě členové statutárních orgánů společnosti (viz. graf 7.4.6). To částečně vysvětluje výrazný růst v letech 2018 a 2019, nižší růst v roce 2020 i pokles v roce 2021. Dalším faktorem, který navyšuje osobní náklady je samozřejmě inflace.

Tabulka 7.4.5 Průměrné osobní náklady na jednoho zaměstnance v tis. Kč v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

	2017	2018	2019	2020	2021
Průměrný počet zaměstnanců	79	77	75	75	86
Osobní náklady [tis. Kč]	48 138	56 957	60 414	61 543	64 049
Průměrné osobní náklady na jednoho zaměstnance [tis. Kč]	609	740	806	821	745

Graf 7.4.5 Průměrné osobní náklady na jednoho zaměstnance v tis. Kč v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

Graf 7.4.6 Osobní náklady řídicích pracovníků v tis. Kč v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

Tato práce se však zaměřuje především na vertikální analýzu, proto jsou v následujícím grafu 7.4.7 znázorněny osobní náklady v poměru k celkovým provozním nákladům. Graf vychází z tabulky 7.4.1 (viz. výše).

Při porovnání grafu 7.4.7 a grafu 7.4.2, který zachycuje rozdíl v procentuálních podílech nákladů na spotřebu materiálu a energie a nákladů na služby, lze zjistit, že v letech, ve kterých byl vyšší podíl nákladů na služby je zároveň nižší podíl na osobní náklady firmy. To potvrzuje domněnku, že v letech, ve kterých byl vyšší podíl služeb, využíval firma častěji služeb subdodavatelů, což mimo jiné vedlo i k vyššímu zisku.

Zajímavý je také pohled na rok 2020 z hlediska poměrů jednotlivých nákladů na nákladech provozních. Zatímco náklady na služby výrazně poklesly, náklady na materiál a energie a osobní náklady vzrostly. To s největší pravděpodobností znamená, že firma v covidovém roce zakázky, kterých bylo méně než v minulých letech, realizovala častěji prostřednictvím vlastních zaměstnanců a méně využívala služeb subdodavatelů.

Graf 7.4.7 Podíl osobních nákladů k celkovým provozním nákladům v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

Pro úplnost porovnává tabulka 7.4.6 ještě jednotlivé složky osobních nákladů k celkovým osobním nákladům. Z tabulky je patrné, že se podíly jednotlivých složek v letech téměř nemění, což je pochopitelné vzhledem k tomu, že sazby sociálního zabezpečení a zdravotní pojištění jsou dány zákonem. Drobná změna proběhla 1.7.2019, kdy se sazba pojistného na sociální zabezpečení snížila z původních 25 % na 24,8 %. [23]

Tabulka 7.4.6 Vertikální analýza osobních nákladů v letech 2017 až 2021 [zdroj 22, zpracování vlastní]

	2017 [%]	2018 [%]	2019 [%]	2020 [%]	2021 [%]
D. Osobní náklady	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
D.1. Mzdové náklady	72,99	73,23	74,19	73,39	74,00
D.2. Náklady na sociální zabezpečení, zdrav. poj. a ostatní náklady	27,01	26,77	25,81	26,61	26,00
D.2.1. Náklady na sociální zabezpečení a zdrav. poj.	24,73	24,68	23,83	24,36	24,25
D.2.2. Ostatní náklady	2,28	2,09	1,98	2,25	1,75

K mírným změnám dochází také v položce ostatní náklady, které v podstatě představují benefity určené pro zaměstnance na zlepšení pracovních a sociálních podmínek, např. stravenky, příspěvky na kulturní a sportovní akce apod. K nejvýraznějšímu propadu u ostatních nákladů došlo v roce 2021. Tento propad byl z velké části způsoben snížením životního pojištění pro členy statutárních orgánů společnosti. Tuto informaci uvádí firma ZIPP Brno s.r.o. v příloze účetní závěrky za rok 2021. [22]

7.5 Porovnání nákladů společnosti ZIPP Brno s.r.o. s celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v letech 2017 až 2019

Z důvodu absence finanční analýzy podnikové sféry za roky 2020 a 2021 lze porovnat pouze roky 2017, 2018 a 2019. Analýza uveřejněná Ministerstvem průmyslu a obchodu obsahuje pouze některé nákladové položky, a to výkonovou spotřebu, změnu stavu zásob vlastní činnosti, aktivaci a osobní náklady a jejich podíly na tržbách. Tržby pak tvoří součet tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb a tržeb za prodej zboží. Položka spotřeba materiálu a energie a položka služby jsou sloučeny do jedné, proto je zapotřebí upravit data tak, aby byla schopna porovnání.

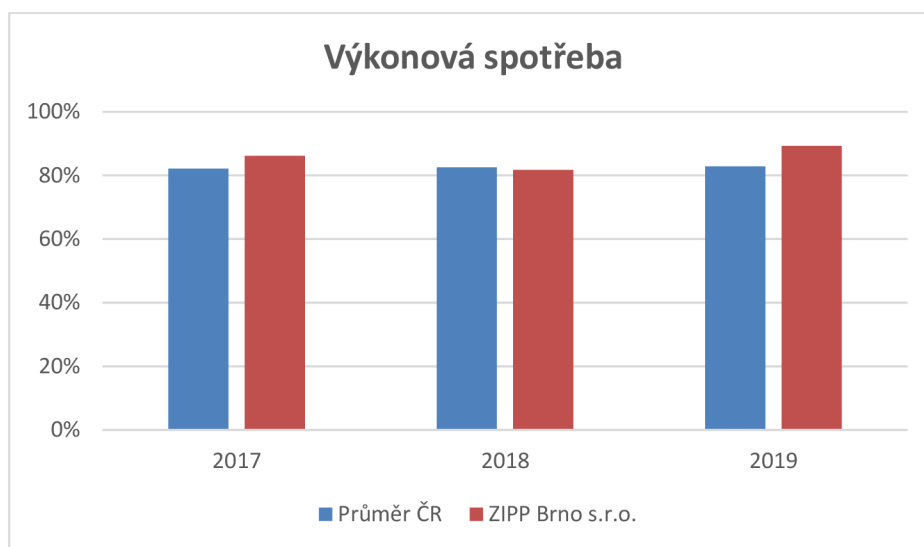
Tabulka 7.5.1 Porovnání poměrů vybraných položek výkazů zisku a ztráty k tržbám mezi společností ZIPP Brno s.r.o. a celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v procentech v letech 2017 až 2019 [zdroj 22, 24, zpracování vlastní]

	2017 [%]		2018 [%]		2019 [%]	
	Průměr ČR	ZIPP Brno s.r.o	Průměr ČR	ZIPP Brno s.r.o	Průměr ČR	ZIPP Brno s.r.o
Výkonová spotřeba	82,15	86,11	82,52	81,69	82,79	89,29
Náklady vynaložené na prodané zboží	0,67	0,99	0,94	0,00	0,94	0,09
Spotřeba materiálu a energie a služby	81,48	85,12	81,59	81,69	81,86	89,20
Změna stavu zásob vlastní činnosti	0,54	-0,60	0,12	0,58	1,46	-6,53
Aktivace	-1,37	-2,77	1,45	-1,79	1,62	-1,92
Osobní náklady	13,96	10,55	13,40	9,68	13,46	11,79
Mzdové náklady	9,95	7,70	9,51	7,09	9,51	8,74
Náklady na soc. zabezpečení, zdrav. poj. a ostatní náklady	4,01	2,85	3,89	2,59	3,96	3,04
Náklady na soc. zabezpečení a zdrav. poj.	3,69	2,61	3,63	2,39	3,77	2,81
Ostatní náklady	0,32	0,24	0,25	0,20	0,19	0,23
Provozní výsledek hospodaření	3,81	6,33	3,21	7,52	4,94	7,90
Finanční výsledek hospodaření	2,59	-0,18	-0,44	-0,02	2,68	0,00

Položka změna stavu zásob vlastní činnosti a položka aktivace mají velmi nízký procentuální podíl, z toho důvodu nejsou dále podrobněji rozebírány.

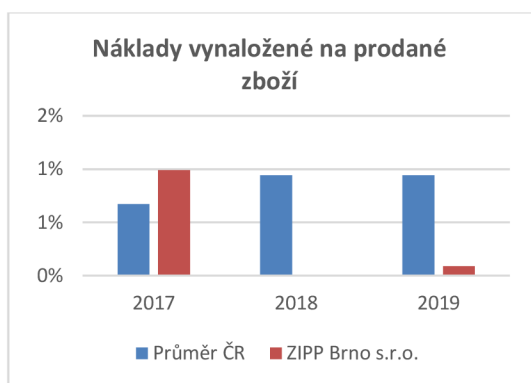
Položka výkonová spotřeba má naopak nejvyšší procentuální zastoupení. Celorepublikový poměr výkonové spotřeby k tržbám se ve všech sledovaných letech

pohybuje mezi 82 a 83 procenty. U firmy ZIPP Brno s.r.o. tento poměr více kolísá, pohybuje se mezi 81 až 90 procenty.

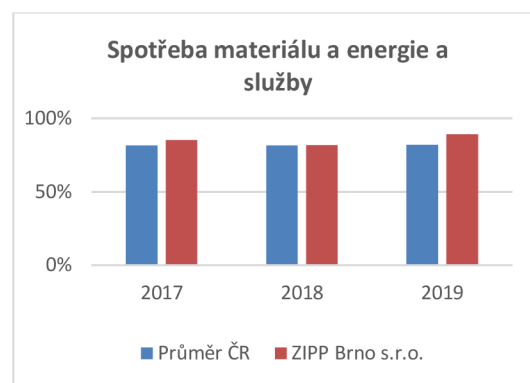

Graf 7.5.1 Porovnání poměrů výkonové spotřeby k tržbám mezi společností ZIPP Brno s.r.o. a celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v procentech v letech 2017 až 2019 [zdroj 22, 24, zpracování vlastní]

Pro lepší přehlednost jsou tyto poměry znázorněny v grafu 7.5.1. V roce 2018 firma ZIPP Brno s.r.o. měla dokonce nižší procento podílu výkonové spotřeby na tržbách, než byl celorepublikový průměr, což bylo ovšem způsobeno absencí prodeje zboží, jak je vidět z grafu 7.5.2. Přesto lze konstatovat, že spotřeba materiálu, energie a služeb se v tomto roce těsně přiblížila celorepublikovému průměru. V roce 2019 však tento podíl opět výrazně vzrostl, což pravděpodobně zapříčinil vysoký procentuální podíl změny stavu zásob vlastní činnosti. Zatímco celorepublikový průměr v tomto roce činil 1,46 %, u firmy ZIPP Brno s.r.o. to bylo - 6,53 % (viz. tabulka 7.5.1). Podrobněji o položce změny stavu zásob vlastní činnosti u firmy ZIPP Brno s.r.o. pojednává kapitola 7.4.1.

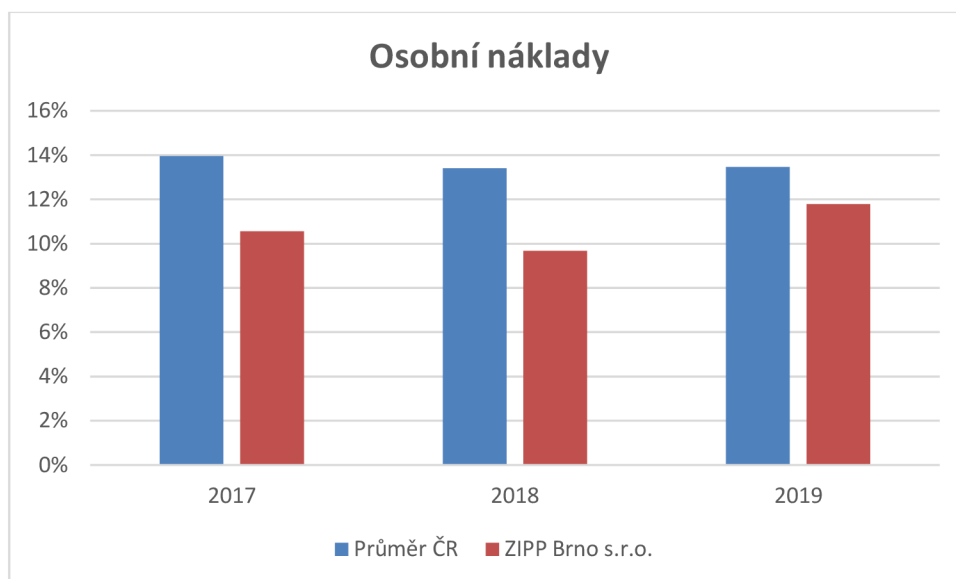
Graf 7.5.2 Porovnání poměrů nákladů na prodané zboží k tržbám mezi společností ZIPP Brno s.r.o. a celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v procentech v letech 2017 až 2019 [zdroj 22, 24, zpracování vlastní]

Graf 7.5.3 Porovnání poměrů spotřeby materiálu a energie a služeb k tržbám mezi společností ZIPP Brno s.r.o. a celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v procentech v letech 2017 až 2019 [zdroj 22, 24, zpracování vlastní]

Pro zajímavost zde lze uvést hodnoty v následujících letech. V roce 2020 činil podíl výkonové spotřeby na tržbách firmy ZIPP Brno s.r.o. 81,54 % a v roce 2021 81,76 % (viz. tabulka 7.4.3). Bohužel tyto hodnoty není s čím porovnat, neboť data nejsou v současné době k dispozici. Kdyby se však celorepublikový průměr pohyboval ve stejném rozmezí jako v minulých letech, byla by odchylka od průměru minimální.

Vyšší podíl výkonové spotřeby může mít ovšem i jiné příčiny. Jednou z nich by mohl být nižší podíl osobních nákladů na tržbách v porovnání s celorepublikovým průměrem ve stavebnictví, který je patrný z grafu 7.5.4. To spolu s faktem, že podíl služeb na tržbách společnosti ZIPP Brno s.r.o. byl vyšší (v některých letech i výrazně vyšší) než podíl spotřeby materiálu a energie (viz. kapitola 7.4.1), může znamenat, že firma velkou část stavebních zakázek realizuje prostřednictvím subdodavatelů. To by mělo za důsledek nižší podíl osobních nákladů na tržbách, ale zároveň vyšší podíl služeb, respektive výkonové spotřeby. Bohužel podíl služeb nelze porovnat s celorepublikovým průměrem, neboť položka spotřeba materiálu a energie a položka služby jsou sloučeny do jedné (viz. graf 7.5.3).

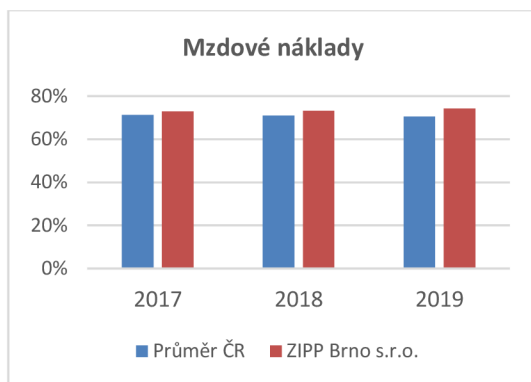
Graf 7.5.4 Porovnání poměrů osobních nákladů k tržbám mezi společností ZIPP Brno s.r.o. a celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v procentech v letech 2017 až 2019 [zdroj 22, 24, zpracování vlastní]

Pro porovnání osobních nákladů firmy ZIPP Brno s.r.o. (viz. tabulka 7.4.6) s celorepublikovým průměrem lze použít tabulku 7.5.2, která zachycuje poměr jednotlivých položek osobních nákladů k celkovým osobním nákladům ve stavebnictví v letech 2017 až 2019.

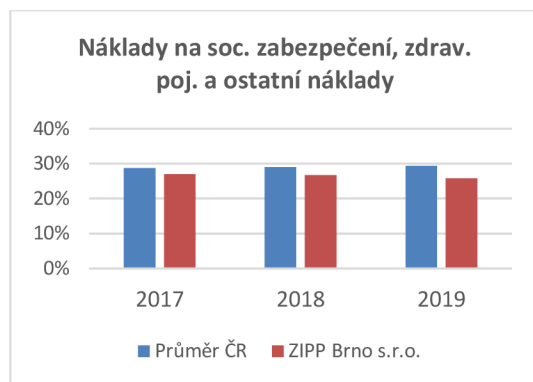
V datech celorepublikového průměru lze pozorovat nižší podíl mzdových nákladů než u firmy ZIPP Brno s.r.o. a naopak vyšší podíl nákladů na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady. Tuto skutečnost přehledně znázorňují grafy 7.5.5 a 7.5.6.

Tabulka 7.5.2 Vertikální analýza osobních nákladů celorepublikového průměru ve stavebnictví v letech 2017 až 2019 [zdroj 24, zpracování vlastní]

	2017 [%]	2018 [%]	2019 [%]
D. Osobní náklady	100,00	100,00	100,00
D.1. Mzdové náklady	71,28	70,99	70,61
D.2. Náklady na sociální zabezpečení, zdrav. poj. a ostatní náklady	28,72	29,00	29,39
D.2.1. Náklady na sociální zabezpečení a zdrav. poj.	26,42	27,11	28,01
D.2.2. Ostatní náklady	2,30	1,90	1,39

Graf 7.5.5 Porovnání poměrů mzdových nákladů k osobním nákladům mezi společností ZIPP Brno s.r.o. a celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v procentech v letech 2017 až 2019 [zdroj 22, 24, zpracování vlastní]

Graf 7.5.6 Porovnání poměrů nákladů na soc. zabezpečení, zdrav. poj. a ostatní náklady k osobním nákladům mezi společností ZIPP Brno s.r.o. a celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v procentech v letech 2017 až 2019 [zdroj 22, 24, zpracování vlastní]

Vzhledem k tomu, že výše sazby pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění je dána zákonem, je rozdíl mezi podílem mzdových nákladů a podílem nákladů na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady k osobním nákladům mezi společností ZIPP Brno s.r.o. a celorepublikovým průměrem ve stavebnictví důsledkem toho, že firma ZIPP Brno s.r.o. nabízí svým zaměstnancům nižší benefity, než je celorepublikový průměr. Protože větší procentuální rozdíl vzniká v položce D.2.1 výkazu zisku a ztráty, je nejspíše celorepublikově oblíbeným benefitem příspěvek na životní pojištění, případně penzijní připojištění, který je možno přiřadit do této položky.

8 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo stanovit pomocí vertikální analýzy zastoupení nákladů ve vybraném stavebním podniku v čase a hodnoty porovnat s celorepublikovým průměrem ve stavebnictví. Analýza nákladů byla provedena pro podnik ZIPP Brno s.r.o. za roky 2017 až 2021.

Nejprve se práce zaměřila na průběh výnosů a nákladů firmy v jednotlivých letech a v souvislosti s tím i na vývoj hospodářského výsledku ve sledovaném období. Bylo zjištěno, že zatímco v letech 2017 a 2018 se hospodářský výsledek zvyšoval, v roce 2019 došlo k mírnému poklesu, který byl pravděpodobně způsoben větším množstvím rozestavěných a zatím nedokončených staveb, což naznačuje nákladová položka změna stavu zásob vlastní činnosti, která v tomto roce dosahuje mimořádné hodnoty -33 468 tis. Kč (-6,83 % z celkových nákladů). Největší pokles nastal v roce 2020, kdy byl hospodářský výsledek přibližně poloviční vzhledem k roku 2018. V tomto roce došlo vlivem koronavirové pandemie k výraznému omezení činnosti firem ve většině odvětví národního hospodářství, výjimkou nebyla ani firma ZIPP Brno s.r.o. Přestože v roce 2021 hospodářský výsledek opět vzrostl, nepodařilo se společnosti dosáhnout hodnoty, které dosahovala před pandemií.

Následně byla provedena vertikální analýza jednotlivých položek nákladů k nákladům celkovým, z níž bylo zjištěno, že provozní náklady tvoří přes 99 % celkových nákladů. Výjimkou je rok 2021, kdy došlo k prodeji podílu ve společnosti PREFA RAŠOVICE a.s. a náklady vynaložené na prodané podíly činily 31 540 tis. Kč, což tvořilo 5,44 % z celkových nákladů. To zapříčinilo, že provozní náklady v tomto roce činily pouze 94,40 % z celkových nákladů. Vzhledem k tomu, že se jednalo o jednorázovou záležitost a v ostatních letech je výše finančních nákladů zanedbatelná, věnovala se práce dále pouze analýze nákladů provozních.

Z vertikální analýzy provozních nákladů bylo zjištěno, že největší podíl na těchto nákladech má položka výkonová spotřeba, která tvoří 85 až téměř 94 %. Výkonová spotřeba se dále dělí na náklady vynaložené na prodané zboží, spotřebu materiálu a energie a položku služby. Z podrobnější analýzy výkonové spotřeby vyplynulo, že náklady vynaložené na prodané zboží jsou minimální (od 0 do 2,19 % z výkonové spotřeby), což souvisí se skutečností, že hlavním předmětem činnosti společnosti ZIPP Brno s.r.o. je provádění staveb, jejich změna a odstraňování a prodej zboží je činností pouze doplňkovou. Poměr nákladů na služby pak převyšuje poměr nákladů na spotřebu materiálu a energií, v letech 2018 a 2019, kdy bylo dosaženo vyššího hospodářského výsledku, dokonce výrazně. To společně s faktem, že se v těchto letech snížil podíl osobních nákladů na provozních nákladech, vede k závěru, že firma větší objem zakázek realizovala prostřednictvím subdodavatelů, což vedlo k většímu zisku. V roce 2020 tomu bylo ale přesně naopak. Vlivem koronavirové pandemie se snížil objem zakázek, které firma ZIPP Brno s.r.o. realizovala častěji prostřednictvím vlastních zaměstnanců (poměr osobních nákladů byl v tomto roce nejvyšší a dosahoval 15,17 % z celkových provozních

nákladů) a služeb subdodavatelů využívala v menším rozsahu (podíl služeb na celkových provozních nákladech klesl na 43,69 %, což bylo nejméně za celé sledované období).

Z porovnání nákladů společnosti ZIPP Brno s.r.o. s celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v letech 2017 až 2019 lze konstatovat, že v porovnání s celorepublikovým průměrem ve stavebnictví je poměr osobních nákladů k celkovým tržbám u firmy ZIPP Brno s.r.o. ve všech sledovaných letech nižší. Naopak poměr výkonové spotřeby k tržbám firmy ZIPP Brno s.r.o. je v letech 2017 a 2019 vyšší, než je celorepublikový průměr. I to by mohlo znamenat, že firma realizuje prostřednictvím subdodavatelů větší podíl zakázek, než je typické pro průměrný stavební podnik. Rovněž bylo zjištěno, že firma ZIPP Brno s.r.o. má v porovnání s celorepublikovým průměrem ve stavebnictví nižší podíl nákladů na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady v poměru k osobním nákladům, z čehož plyne, že svým zaměstnancům nabízí nižší benefity než průměrná stavební firma.

Závěrem je nutné poznamenat, že finanční analýzu firmy ZIPP Brno s.r.o. velmi výrazně ovlivnila celková ekonomická situace, která souvisela s koronavirovou pandemií, a to nejen v roce 2020, ale i v roce 2021, ve kterém se hospodářství teprve začalo vzpamatovávat. Ani rok 2019 nebyl pro firmu typický, neboť se výrazně navýšila nedokončená výroba. Vypovídací schopnost porovnávání nákladů firmy ZIPP Brno s.r.o. s celorepublikovým průměrem ve stavebnictví byla snížena absencí finanční analýzy podnikové sféry za roky 2020 a 2021, které nejsou k dispozici.

9 Seznam použitých zdrojů

- [1] CZ-NACE, F-Stavebnictví, Url: www.nace.cz/F-stavebnictvi, [datum aktualizace 12. 5. 2023]
- [2] Český statistický úřad, Krátkodobá statistika stavebnictví – Metodika, Url: https://www.czso.cz/csu/czso/stavebnictvi_metodika, [datum aktualizace 13. 5. 2023]
- [3] Český statistický úřad, Stavebnictví – časové řady
Url: https://www.czso.cz/csu/czso/sta_cr, [datum aktualizace 13. 5. 2023]
- [4] Český statistický úřad, Veřejná databáze, Index stavební produkce,
Url: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=STA01-F&z=T&f=TABULKA&skupId=826&filtr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7ET_P%7E_S%7E_null_null_&katalog=30836&pvo=STA01-F&evo=v163!STAV-bezne_1,
[datum aktualizace 13. 5. 2023]
- [5] Český statistický úřad, Veřejná databáze, Průměrný evidenční počet zaměstnanců a průměrné hrubé měsíční mzdy (přepočtené počty)
Url: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&sp=A&skupId=3449&pvokc=&katalog=30852&pvo=MZDD915&z=T>,
[datum aktualizace 14. 5. 2023]
- [6] Svaz podnikatelů ve stavebnictví, Stavebnictví v číslech, Prezentace Stavebnictví 2021 z 14.6.2022
Url: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.sps.cz%2Fuserfiles%2Fprezentace-sps-2022_16554548240965.ppsx&wdOrigin=BROWSELINK, [datum aktualizace 13. 5. 2023]
- [7] Ministerstvo práce a sociálních věcí, Statistická ročenka z oblasti práce a sociálních věcí v roce 2021
Url: https://www.mpsv.cz/documents/20142/975025/Statisticka_rocenka_z_oblasti_prace_a_socialnich_veci_2021+%282%29.pdf/5fe30df9-423b-9fa2-a5da-24e41ac3eb9a,
[datum aktualizace 14. 5. 2023]
- [8] MARKOVÁ, L. Stavební podnik, studijní opora. 1.vydání. Brno: VUT v Brně, FAST, 2007
- [9] Zákony pro lidi, Zákon č.90/2012 Sb., Zákon o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
Url: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-90>, [datum aktualizace 19. 5. 2023]
- [10] NĚMEC, V., Řízení a ekonomika firmy. 1. vydání. Praha: GRADA,1998. ISBN 80-7169-613-7

- [11] RŮČKOVÁ, P. Finanční analýza – metody, ukazatele, využití v praxi. 3. vydání. Praha: GRADA, 2010. ISBN 978-80-247-3308-1
- [12] KRÁL, B. A KOL., Manažerské účetnictví. 3. vydání. Praha: Management Press, s.r.o., 2012. ISBN 978-80-7261-217-8
- [13] KNÁPKOVÁ, A., PAVELKOVÁ, D., REMEŠ, D., ŠTEKER, K. Finanční analýza – komplexní průvodce s příklady. 3. vydání. Praha: GRADA, 2017. ISBN 978-80-271-0563-2
- [14] NOVOTNÝ, P. Účetnictví pro úplné začátečníky. 15. vydání. Praha: GRADA, 2021. ISBN 978-80-271-3104-4
- [15] Účetníček, Výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu, Url: <https://www.ucetnicek.cz/clanky/clanek/370>, [datum aktualizace 19. 5.2023]
- [16] KUBÍČKOVÁ, D. JINDŘICHOVSKÁ, I. Finanční analýza a hodnocení výkonosti firmy. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-0-7400-538-1
- [17] LANG, H., Manažerské účetnictví – teorie a praxe. 1.vydání českého překladu. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-419-8
- [18] POPESKO, B., PAPADAKI, Š., Moderní metody řízení nákladů. 2. vydání. Praha: GRADA, 2016. ISBN 978-80-271-9050-8
- [19] www.zipbbrno.cz, O SPOLEČNOSTI, Url: <https://www.zipbbrno.cz/uvod/o-spolecnosti/>, [datum aktualizace 12. 5. 2023]
- [20] justice.cz, Veřejný rejstřík a Sbirka listin, Výpis z obchodního rejstříku ZIPP Brno s.r.o., C 13984 vedená u Krajského soudu v Brně, Url: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=559306&typ=PLATNY>, [datum aktualizace 6. 5. 2023]
- [21] www.zipbbrno.cz, CERTIFIKACE, Url: <https://www.zipbbrno.cz/uvod/certifikace/>, [datum aktualizace 12. 5. 2023]
- [22] justice.cz, Veřejný rejstřík a Sbirka listin, Sbirka listin, ZIPP Brno s.r.o. Url: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=559306>, [datum aktualizace 6. 5. 2023]
- [23] Ministerstvo práce a sociálních věcí, Sociální pojištění v roce 2023 Url: <https://www.mpsv.cz/web/cz/socialni-pojisteni>, [datum aktualizace 22. 5. 2023]
- [24] Ministerstvo průmyslu a obchodu, Analytické materiály Url: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/?fbclid=IwAR1ztvvyCm0UE3aCVymVVOk0uawu0fRQGghkBRoPTpEeV2EK4FflrK2IW34>, [datum aktualizace 17. 5. 2023]

10 Seznam zkratek

CZ-NACE – klasifikace ekonomických činností pro Evropskou unii

ČR – Česká republika

DFM – dlouhodobý finanční majetek

DHM – dlouhodobý hmotný majetek

DM – dlouhodobý majetek

DNM – dlouhodobý nehmotný majetek

ISP – index stavební produkce

Kč – koruna česká

ZOK – zákon o obchodních korporacích

ZSV – základní stavební výroba

11 Seznam tabulek

Tabulka 2.2.1 Index stavební produkce v % (průměr roku 2015 = 100 %)	12
Tabulka 4.1.1 Rozvaha	17
Tabulka 7.2.1 Přehled nákladů v letech 2017 až 2021	33
Tabulka 7.2.2 Přehled celkových výnosů a nákladů a hospodářského výsledku před zdaněním v letech 2017 až 2021	34
Tabulka 7.3.1 Vertikální analýza celkových nákladů v letech 2017 až 2021	35
Tabulka 7.4.1 Vertikální analýza provozních nákladů v letech 2017 až 2021	36
Tabulka 7.4.2 Vertikální analýza výkonové spotřeby v letech 2017 až 2021	37
Tabulka 7.4.3 Vertikální analýza podílu výkonové spotřeby na tržbách v letech 2017 až 2021	38
Tabulka 7.4.4 Přehled zásob v letech 2017 až 2021	39
Tabulka 7.4.5 Průměrné osobní náklady na jednoho zaměstnance v tis. Kč v letech 2017 až 2021	40
Tabulka 7.4.6 Vertikální analýza osobních nákladů v letech 2017 až 2021	41
Tabulka 7.5.1 Porovnání poměrů vybraných položek výkazů zisku a ztráty k tržbám mezi společností ZIPP Brno s.r.o. a celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v procentech v letech 2017 až 2019	42
Tabulka 7.5.2 Vertikální analýza osobních nákladů celorepublikového průměru ve stavebnictví v letech 2017 až 2019	45

12 Seznam grafů

Graf 2.1.1 Stavební práce „S“ v letech	12
Graf 2.2.1 Meziroční index stavební produkce	13
Graf 2.3.1 Počet zaměstnanců ve stavebnictví	13
Graf 2.3.2 Průměrná hrubá mzda zaměstnanců ve stavebnictví	13
Graf 2.3.3 Zaměstnanci ve stavebnictví podle vzdělání	14
Graf 2.3.4 Zaměstnanci ve stavebnictví podle věku	14
Graf 7.2.1 Průběh celkových výnosů a nákladů v letech 2017 až 2021.....	34
Graf 7.2.2 Hospodářský výsledek před zdaněním v letech 2017 až 2021	34
Graf 7.4.1 Analýza výkonové spotřeby v letech 2017 až 2021	37
Graf 7.4.2 Rozdíl v procentuálních podílech nákladů na spotřebu materiálu a energie a nákladů na služby v letech 2017 až 2021	38
Graf 7.4.3 Podíl služeb k tržbám v letech 2017 až 2021.....	39
Graf 7.4.4 Podíl spotřeby materiálu a energie k tržbám v letech 2017 až 2021	39
Graf 7.4.5 Průměrné osobní náklady na jednoho zaměstnance v tis. Kč v letech 2017 až 2021.....	40
Graf 7.4.6 Osobní náklady řídicích pracovníků v tis. Kč v letech 2017 až 2021	40
Graf 7.4.7 Podíl osobních nákladů k celkovým provozním nákladům v letech 2017 až 2021.....	41
Graf 7.5.1 Porovnání poměrů výkonové spotřeby k tržbám mezi společností ZIPP Brno s.r.o. a celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v procentech v letech 2017 až 2019	43
Graf 7.5.2 Porovnání poměrů nákladů na prodané zboží k tržbám mezi společností ZIPP Brno s.r.o. a celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v procentech v letech 2017 až 2019.....	43
Graf 7.5.3 Porovnání poměrů spotřeby materiálu a anergie a služeb k tržbám mezi společností ZIPP Brno s.r.o. a celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v procentech v letech 2017 až 2019.....	43
Graf 7.5.4 Porovnání poměrů osobních nákladů k tržbám mezi společností ZIPP Brno s.r.o. a celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v procentech v letech 2017 až 2019	44
Graf 7.5.5 Porovnání poměrů mzdových nákladů k osobním nákladům mezi společností ZIPP Brno s.r.o. a celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v procentech v letech 2017 až 2019	45

Graf 7.5.6 Porovnání poměrů nákladů na soc. zabezpečení, zdrav. poj. a ostatní náklady k osobním nákladům mezi společností ZIPP Brno s.r.o. a celorepublikovým průměrem ve stavebnictví v procentech v letech 2017 až 2019 45

13 Seznam obrázků

Obrázek 4.2.1 Výkaz zisku a ztráty	22
Obrázek 6.4.1 Závislost variabilních nákladů na změnách objemu výkonů.....	29
Obrázek 6.4.2 Grafické znázornění průběhu fixních a variabilních nákladů a výnosů ..	30

14 Seznam příloh

Příloha č. 1: Výkaz zisku a ztráty společnosti ZIPP Brno s.r.o. 2017

Příloha č. 2: Výkaz zisku a ztráty společnosti ZIPP Brno s.r.o. 2018

Příloha č. 3: Výkaz zisku a ztráty společnosti ZIPP Brno s.r.o. 2019

Příloha č. 4: Výkaz zisku a ztráty společnosti ZIPP Brno s.r.o. 2020

Příloha č. 5: Výkaz zisku a ztráty společnosti ZIPP Brno s.r.o. 2021